

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Promítnutí zákona o mediaci do občanského soudního řízení

Zpracovala: Lucie MILEOVÁ

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra občanského práva

Studijní program: Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Promítnutí zákona o mediaci do občanského soudního řízení

Zpracovala: Lucie Mileová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Ing. Radka Zahradníková Ph.D., LL.M.,

Katedra občanského práva

Místo a rok odevzdání: Plzeň, 2013

Čestné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Praze, březen 2013

.....
Lucie Mileová

Poděkování

„Tímto bych chtěla poděkovat JUDr. Ing. Radce Zahradníkové, Ph.D., LL.M. za odborné vedení práce a cenné rady. Dále bych ráda poděkovala své rodině a přáteli, kteří mi byli po celou dobu studia velkou oporou.“

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	7
1 Úvod.....	9
2 Alternativní způsoby řešení sporů	11
2.1 Obecně k alternativnímu řešení sporů	11
2.2 Jednotlivé alternativní metody	13
2.2.1 Rozhodčí řízení.....	13
2.2.2 Negociace.....	14
2.2.3 Mediace	15
2.2.4 Konciliace	15
2.2.5 Collaborative law.....	15
2.2.6 Mini-trial	16
2.2.7 Expertiza	16
2.2.8 Medarb	16
2.3 Alternativní způsoby řešení sporů a klasické soudní řízení.....	17
2.3.1 Podoba a rozdíly	17
2.3.2 Výhody a nevýhody.....	19
3 Mediace jako jedna z alternativních metod.....	21
3.1 Vývoj a pojem mediace	21
3.2 Mediátor.....	24
3.2.1 Role mediátora v mediaci	25
3.3 Průběh mediace	26
3.4 Mediace a soudní řízení	30
3.4.1 Výhody a nevýhody mediace	30
4 Postavení mediace v procesním právu a právním řádu ČR.....	33
4.1 Před přijetím zákona o mediaci.....	33
4.1.1 Soudní smír	34
4.1.1.1 Smírčí řízení	35
4.1.1.2 Soudní smír	36
4.1.2 Mediační jednání ve věcech péče o nezletilé	38
4.1.3 Řízení před zprostředkovatelem	39
4.1.4 Hmotněprávní základ mediace	39
4.2 Po přijetí zákona o mediaci.....	41
5 Právní úprava mediace	43
5.1 Mediace v rámci EU	43

5.2 Zákon o mediaci	44
5.2.1 Mediátor	44
5.2.1.1 Podmínky výkonu činnosti mediátora	45
5.2.1.2 Práva a povinnosti mediátora	47
5.2.2 Průběh mediace	49
5.2.3 Organizace mediace	50
5.2.4 Správní delikty	51
6 Vliv zavedení mediace do právního řádu ČR	52
6.2 Z pohledu civilního procesu	52
6.3 Z pohledu účinků mediace	55
6.3.1 Hmotněprávní účinky zahájené mediace	55
6.3.2 Účinky mediační dohody	57
7 Závěr	60
Resumé	62
Seznam použité literatury	63
Přílohy	68

Seznam použitých zkratk

ČAK	Česká advokátní komora
EU	Evropská unie
Ministerstvo	Ministerstvo spravedlnosti
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
Směrnice	směrnice Evropského parlamentu a rady č. 2008/52/ES, o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech
ÚS	Ústavní soud ČR

1 Úvod

Tato diplomová práce se zabývá zákonem č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), ve znění pozdějších předpisů, a institutem mediace v soukromoprávní oblasti, a to především v souvislosti s občanským soudním řízením. Téma mediace jsem zvolila pro svůj zájem a podporu možností řešit konflikty smírným způsobem, kterým mediace ve srovnání se soudním řízením bezpochyby je.

Mediace je alternativní způsob řešení sporů, který stranám umožňuje efektivně nalézt oboustranně přijatelný výsledek, aniž by musely jít před soud. Klíčovou roli v mediačním procesu hraje nestranná třetí osoba, mediátor, který strany vede ke kompromisu, pomáhá jim v komunikaci, ale nikdy spor nerozhoduje, jako je tomu v případě soudce. Mediace se dostává stále více do povědomí široké veřejnosti a s tím roste rovněž její využívání, o což se velkým dílem zasloužil nově přijatý zákon o mediaci. I když se mediace hojně využívala i bez zvláštní právní úpravy, tento zákon zakomponoval mediaci do právního řádu ČR, posílil její postavení v civilním procesním právu a umožnil její intenzivnější používání. Zřejmě díky tomu a také pro nespočet výhod, které mediace přináší, se tato alternativní metoda těší stále větší oblibě nejen ve světě, ale také u nás.

Cílem práce je poskytnout obecné a ucelené informace o institutu mediace jako jedné z alternativních metod řešení sporů, podtrhnout její výhody oproti řízení před soudem, srovnat její postavení a možnost užití před přijetím zákona o mediaci a po něm a analyzovat zákon o mediaci zejména ve světle jeho důsledků pro občanské soudní řízení.

Práce sestává z pěti hlavních částí. První představuje úvodní část celé práce, neboť vymezuje alternativní metody řešení sporů obecně, porovnává je s klasickým soudním řízením ve smyslu shodných i rozdílných rysů, výhod a nevýhod a poskytuje přehled a základní informace o jednotlivých alternativních způsobech řešení. Další část už se zaměřuje přímo na mediaci, její průběh a jednotlivé fáze, na osobu mediátora a jeho roli v mediačním procesu a rovněž na srovnání mediace s řízením před soudem, kde jsou vytyčeny její výhody. Následující část se věnuje

postavení mediace a jí podobných institutů v procesním právu a právním řádu ČR před přijetím zákona o mediaci a po jeho přijetí. Poslední dvě části jsou nejdůležitějšími částmi práce, ve kterých je pojednáno o právní úpravě mediace v rámci Evropské unie a především v ČR a následně o vlivu zákonem upravené mediace na občanské soudní řízení. Nejprve je tedy podrobně rozebrán zákon o mediaci, který byl schválen v květnu 2012, a to zejména ustanovení o zapsaném mediátorovi, zahájení i ukončení procesu mediace a organizace mediace. Dále je dán prostor dopadům mediace z pohledu civilního procesu a účinků mediace.

Problematice mediace se i v souvislosti s dlouholetým procesem přijímání samostatné právní úpravy věnuje hodně pozornosti. Většinu informací jsem proto získala z různých odborných článků a knih, v kapitolách zabývajících se zákonem o mediaci pak přímo z jeho znění. Faktem je, že informačních pramenů v oblasti mediace po přijetí zákona o mediaci není zatím mnoho, zřejmě s ohledem na jeho poměrně krátkou účinnost a praktickou nezaběhlost institutu mediace. Proto bude další literatura, v nebližší době především komentář k zákonu o mediaci pod vedením JUDr. Martiny Doležalové, obrovským přínosem.

Vzhledem k výše uvedenému by měla tato diplomová práce poskytnout komplexní a dosud dostupné informace o mediaci v soukromoprávní oblasti, o jejím postavení v právním řádu ČR a vlivu na občanské soudní řízení.

2 Alternativní způsoby řešení sporů

2.1 Obecně k alternativnímu řešení sporů

V dnešní době, kdy se soudy stávají v důsledku nárůstu sporů neefektivními a výsledky mnoha kauz jsou v nedohlednu, volí lidé stále častěji mimosoudní, „přátelské“ způsoby, jak dosáhnout uspokojivého urovnání vztahů. Tyto postupy jsou nazývány alternativními a označovány jako ADR, tedy alternative dispute resolution¹.

Jak již bylo řečeno, alternativním způsobům řešení sporů se dostává stále větší pozornosti a obliby, nicméně jejich rozvoj se v jednotlivých zemích liší, a to v závislosti na míře účelnosti soudního řízení. Je tak pravidlem, že v zemích, kde je soudní systém rychlý, efektivní a méně nákladný, nejsou alternativní způsoby rozvinuté v takové míře, jako je tomu v zemích, kde je soudní řízení drahé a vleklé.² Další způsoby urovnání sporů jsou pak přímo žádoucí.

ADR lze chápat jako systém postupů a způsobů, které představují alternativu ke standardnímu soudnímu řízení. Rozehnalová podřazuje pod tento termín „všechny způsoby řešení sporů, které v žádném ze svých prvků či v žádné z fází řízení nevyužívají moci veřejné k zajištění pomocných či kontrolních funkcí.“³ Jiní autoři a instituce používají zkratku ADR přeneseně jako „amicable dispute resolution“ (tj. přátelské řešení sporů), což ještě více podtrhuje jejich alternativnost k nepřátelskému řešení sporů před soudy a jinými orgány využívajícími autority státní moci.⁴ Právo obrátit se na soud není ale využitím alternativních metod dotčeno, tyto metody „nemají proto nic společného s omezováním soudní pravomoci.“⁵

Společnými charakteristickými znaky ADR metod jsou zejména dobrovolnost volby takové metody řešení sporu, účast nezávislé třetí strany a neveřejnost jednání.

---

¹ Raban, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2004. Str. 3

² Tamtéž, str. 5. Lze takto srovnat např. soudní systém Německa a USA

³ Rozehnalová, N. Alternativní způsoby řešení sporů mezi obchodníky. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. Str. 43

⁴ Raban, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2004. Str. 3

⁵ Zoulík, F. Mediace jako alternativa soudního sporu. Bulletin advokacie č. 8/2001. Str. 29

U většiny z nich pak dále absence právní úpravy průběhu řízení (to neplatí u rozhodčího řízení a mediace) a také to, že výsledek není vždy přímo vykonatelný, je důsledkem vzájemného vyjednávání a namísto rozhodnutí je jím pouze dohoda (to neplatí u rozhodčího řízení). Nicméně i přes tyto víceméně společné rysy je nutné podotknout, že alternativní způsoby řešení sporů mohou získávat nejrůznější podobu a řízení může být vedeno různými způsoby.⁶

K obecné právní úpravě ADR lze říci, že taková není. „Absence právní úpravy však nepochybně umožňuje široké uplatnění různých metod alternativního řešení sporů“⁷, neboť nejsou dána přesná pravidla pro jejich průběh a použití. V současnosti je komplexně upraveno pouze rozhodčí řízení, a to zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a poměrně nově také mediace, zákonem č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl po dlouhých jednáních a mnoha změnách schválen dne 2. května 2012 s účinností od 1. září 2012 zejména v důsledku povinnosti implementovat směrnici Evropského parlamentu a rady č. 2008/52/ES do českého právního řádu. Podrobněji se budu tomuto zákonu věnovat v dalších kapitolách. Jinak pro ostatní dosud zákonem neupravené alternativní metody je právním základem „inominátní smlouva podle § 51 občanského zákoníku formulovaná podle příslušného druhu řízení.“⁸

Výběr ADR namísto soudního řízení ovlivňuje hned několik faktorů. Základním faktorem je ochota stran jednat a vyřešit spor smírnou cestou. Jelikož nejdůležitějším znakem je dobrovolnost stran při volbě způsobu řešení vzájemných sporů, nelze strany nutit, aby využily metodu ADR. Nicméně je možné veřejnost určitým způsobem ovlivnit, aby jiné způsoby řešení alespoň zvažila. Vzhledem k nízkému povědomí o alternativních metodách, je zásadní, aby byli lidé dostatečně informováni, že možnost jejich využití vůbec existuje. V tomto ohledu je potřeba větší iniciativy státu v informování o možném využití a výhodách mimosoudních

---

⁶ Rozehnalová, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI Wolters Kluwer, 2008. Str. 18

⁷ Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Linde Praha. 2011. Str. 641

⁸ Tamtéž, str. 642

řešení sporů. Rovněž by bylo vhodné zavést účinný systém ADR metod, na který by se lidé neváhali obracet.⁹

2.2 Jednotlivé alternativní metody

Alternativních metod řešení sporů existuje celá řada a s rostoucím zájmem o jejich využití roste také jejich počet. Vývoj jednotlivých ADR reaguje na potřeby uplatnění v nových právních odvětvích, na vývoj technologií a obchodu a také na ekonomickou situaci.

K jednotlivým alternativním metodám je nutné zmínit, že neexistuje jednotné členění, každý autor uvádí jiný způsob jejich rozdělení, přičemž hlavní odlišnost pak spočívá v tom, zda rozhodčí řízení zařadit mezi alternativní metody či nikoliv.¹⁰

Postavení rozhodčího řízení jako alternativní metody řešení sporů není tedy vůbec jednoznačné, v literatuře lze najít rozličné názory na tuto problematiku. Podle názoru Evropské komise není možné rozhodčí řízení považovat za ADR, nýbrž jde „o řízení quasi soudní, resp. o alternativu k řízení před soudy, která se svou podstatou a charakterem vydávaných rozhodnutí velmi podobá právě řízení před soudy.“¹¹ Opačně se k tomuto vyjádřil Ústavní soud ČR v tom smyslu, že rozhodčí nálezy nejsou rozhodnutími orgánu veřejné moci.¹² Pokud bychom vycházeli z definice ADR jako alternativy k soudnímu řízení, přikláním se k názoru, že rozhodčí řízení je metodou ADR.

2.2.1 Rozhodčí řízení

„Rozhodčí řízení (někdy též arbitráž) je mimosoudní způsob řešení sporů nezávislými a nestrannými rozhodci, který bývá využíván jako alternativa civilního

---

⁹ Srov. např. Projekt mimosoudního řešení spotřebitelských sporů vytvořený Ministerstvem průmyslu a obchodu (2008)

¹⁰ Srov. Rozehnalová, N. Alternativní způsoby řešení sporů mezi obchodníky. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. Str. 43-44, kde rozděluje instituty sloužící k řešení sporů na ADR, rozhodčí řízení a řízení před soudem.

¹¹ Bělohávek, A. J. Alternativní způsoby řešení civilních a obchodních sporů (tzv. ADR) v evropském kontextu. Evropské právo č. 6/2003. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹² Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 15. července 2002, sp. zn. IV. ÚS 174/02

procesu při řešení majetkových sporů¹³, je nejvyužívanější metodou ADR a svými znaky se nejvíce podobá soudnímu řízení. Právní úprava rozhodčího řízení je obsažena v zákoně č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů. Ve smyslu tohoto zákona se sporné strany mohou na základě rozhodčí smlouvy dohodnout, že o jejich majetkových sporech bude namísto soudu rozhodovat „nezávislý soukromoprávní subjekt zakotvený v rozhodčí smlouvě.“¹⁴ Rozhodčí smlouva se může týkat buď jednotlivého již vzniklého sporu (smlouva o rozhodci), nebo všech sporů, které by v budoucnu vznikly z určitého právního vztahu nebo z vymezeného okruhu právních vztahů (rozhodčí doložka).¹⁵

Rozhodčím orgánem může být jeden nebo více rozhodců jmenovaných stranami sporu pro konkrétní spor (řízení „ad hoc“) nebo institucionální rozhodčí soud založený na základě zákona (rozhodčí řízení institucionální).¹⁶ Ten na základě podané žaloby nejprve zváží jeho pravomoc v dané věci a je-li dána, rozhodne obvykle vydáním závazného rozhodčího nálezu, který má stejné účinky jako pravomocné rozhodnutí soudu, a je tedy vykonatelný.¹⁷

2.2.2 Negociace

Už samotný pojem negociace neboli vyjednávání stran předestírá podstatu této metody. Jedná se o nejzákladnější způsob řešení sporů, který z podstaty ADR tvoří základ pro všechny alternativní metody¹⁸ a používá se také v běžném životě. Výsledná dohoda představuje kompromis mezi několika řešeními, se kterým souhlasí obě strany.¹⁹

---

¹³ O rozhodčím řízení. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky [online]. Dostupné z: www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni

¹⁴ Rozhodčí řízení. Unie pro rozhodčí a mediační řízení ČR [online]. Dostupné z: www.urmr.cz/rozhodci-rizeni/

¹⁵ § 2 odst. 3 zák. č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶ O rozhodčím řízení. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky [online]. Dostupné z: www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni

¹⁷ Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Linde Praha. 2011. Str. 659 - 665

¹⁸ Raban, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2004. Str. 3

¹⁹ Negociace – vyjednávání. CLEAS – collaborative law effective amicable solutions [online]. Dostupné z: www.collaborativelaw.cz/negotiace.html

2.2.3 Mediace

V souvislosti s platnou právní úpravou rozlišujeme mediaci v trestním řízení a v netrestních věcech. Protože se tato diplomová práce zabývá mediací v netrestní oblasti, resp. nově přijatým zákonem č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), ve znění pozdějších předpisů, zaměřím se především na výklad tohoto druhu mediace. O mediaci v trestněprávní oblasti se zmíním jen okrajově.

Mediací dle citovaného zákona se rozumí „postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení jejich konfliktu uzavřením mediační dohody.“²⁰

Mediace prováděná v trestněprávní oblasti je upravena zákonem č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů, jako „mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením.“²¹

2.2.4 Konciliace

Na konciliaci jako samostatnou metodu ADR se názory v literatuře různí. Jedni ji vnímají jako metodu existující vedle mediace, jiní ji podřazují pod mediaci jako její specifickou variantu. Ať tak či tak, konciliace je formalizovanější mediace, kde vystupuje konciliátor jako třetí nezávislá osoba, která se sama snaží právními radami dosáhnout smírného vyřešení sporu.²²

2.2.5 Collaborative law

Metoda Collaborative law – práva spolupráce je nejnovější metodou mimosoudního řešení sporů. „Jde o model na rozhraní mezi klasickým zastupováním

---

²⁰ § 2 písm. a) zák. č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), ve znění pozdějších předpisů

²¹ § 2 odst. 2 zák. č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů

²² Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Linde Praha. 2011. Str. 647

klienta advokátem a mediací, který lépe vyhovuje potřebám klientů i advokátů.²³ Zpočátku se používala v rozvodových a rodinných sporech, postupně získala své místo i v dalších právních oblastech. Podstatou je vyřešení sporu prostřednictvím zvolených specializovaných advokátů na collaborative law, kteří postupují dle potřeb a zájmů obou stran s cílem dosažení vyvážené smlouvy, jejíž vykonatelnost případně zajistí např. notářským zápisem.²⁴

2.2.6 Mini-trial

Má podobu simulovaného soudního řízení, které ovšem neprobíhá před soudcem, ale před výborem složeném ze zástupců obou stran sporu a neutrální osoby. Strany výboru vyličí rozhodné skutečnosti případu, uvedou svá očekávání víceméně stejně, jakoby vystupovaly před soudem s tím rozdílem, že cílem výboru není vydání závazného rozhodnutí, ale dohoda. Ta předpokládá, aby byl výbor složen jen z takových zástupců sporných stran, kteří jsou oprávněni k uzavření dohody.²⁵

2.2.7 Expertiza

Jedná se o „využití služeb znalce v oboru, který souvisí s předmětem sporu a výsledkem takové expertizy je zpravidla vypracování odborného posudku tímto znalcem.“²⁶ Pozici a pravomoci znalce určují strany sporu ve smlouvě. Expertiza se využívá zejména v případech, kde převládají technické otázky nad právními.²⁷

2.2.8 Medarb

Tzv. medarb je dvoufázové řešení, kombinace mediace a arbitráže, „kdy proces vyjednávání stran začíná jako mediace a v případě, že není dosaženo

---

²³ Brožová, M. Právo spolupráce a praxe práva spolupráce neboli Collaborative law a Collaborative practice: Metoda týmového řešení sporů na bázi práva spolupráce jako jedné z alternativních metod mimosoudního řešení sporů. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. Str. 100

²⁴ Collaborative law – právo spolupráce. CLEAS – collaborative law effective amicable solutions [online]. Dostupné z: www.collaborativelaw.cz/collaborative-law.html

²⁵ Štändera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

²⁶ Plch, D. Alternativní způsoby řešení sporů v mezinárodním obchodním styku. Bulletin advokacie č. 6-7/2001. Str. 69

²⁷ Rozehnalová, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI Wolters Kluwer, 2008. Str. 33

oboustranně akceptovatelného výsledku, proces přejde do arbitráže; stejná osoba, která v první fázi procesu vystupovala jako mediátor se „převlékne“ za arbitra²⁸ a rozhodne rozhodčím nálezem. Objevují se ale také názory, že funkce mediátora v první fázi a rozhodce v následném rozhodčím řízení jsou neslučitelné, a to i v případě, že by s tím obě strany sporu souhlasily.²⁹

Výčet mimosoudních řešení sporů není samozřejmě úplný. „V rámci existujících a známých způsobů ADR existuje celá škála modifikací výše uvedených forem závislých obvykle na specifických zvyklostech a tradicích jednotlivých států.“³⁰

2.3 Alternativní způsoby řešení sporů a klasické soudní řízení

Pokud mezi stranami vznikne spor, mají obecně na výběr dvě možnosti, jak ho vyřešit. Buď využijí klasickou cestu soudního řízení anebo cestu druhou, kterou je mimosoudní řešení - užití některé z forem ADR.³¹ „Obvyklým způsobem dosažení právní ochrany porušeného práva nebo ohroženého práva v rámci soukromého práva je soudní řízení, kterým stát zaručuje právo na soudní ochranu. V určité oblasti soukromoprávních vztahů však stát umožňuje, aby právní spor účastníci určitého právního vztahu svěřili místo soudu jinému orgánu soukromé povahy“³², který bude rozhodovat v rámci některého ADR řízení. Obecně je vhodnější využít mimosoudní řešení v případech, kdy obě strany mají zájem spor řešit, neboť kromě rozhodčího řízení je jejich základem vždy vyjednávání.³³

2.3.1 Podoba a rozdíly

Protože se v případě ADR jedná o alternativu k řízení soudnímu, je pochopitelné, že v některých znacích lze spatřovat vzájemnou podobnost, jinde

---

²⁸ Jilková, R. Alternativní způsoby řešení sporů. Proč mediace? Bulletin advokacie č. 10/2002. Str. 69

²⁹ Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Linde Praha. 2011. Str. 654

³⁰ Bělohávek, A. J. Alternativní způsoby řešení civilních a obchodních sporů (tzv. ADR) v evropském kontextu. Evropské právo č. 6/2003. Dostupné z: www.beck-online.cz

³¹ Knoblochová, V. Alternativní způsob řešení sporů: Porovnání soudního smíru a mediace. Právník č. 9/2000. Str. 865

³² Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Linde Praha. 2011. Str. 635

³³ Pavlová, L. Mimosoudní způsoby řešení sporů a jejich výhody. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. Str. 38

naopak budou tato řešení sporu koncipována odchylně od soudního řízení, přičemž „obecně lze konstatovat, že čím více je jednodušší alternativní způsob, tím více rozdílů od soudního sporu.“³⁴

Podstatou rozdílu mezi klasickým soudním řízením a alternativními metodami je to, zda strany řeší spor dobrovolně svým vlastním jednáním nebo zda byla jejich vůle jednat nahrazena vůlí někoho jiného, resp. veřejnou mocí.³⁵ Pak je i odpovědnost za výsledek sporu dána rozdílně. „V případě soudního rozhodování je odpovědnost za konečný výsledek sporu předána státní moci a strany jsou povinny podrobit se při řešení sporu státem stanoveným pravidlům.“³⁶ U metod ADR zůstává odpovědnost za výsledné vyřešení na stranách sporu, které jsou díky tomu nuceny přijmout kompromis chránící zájmy a potřeby obou.

Má-li být alternativní rozhodnutí spravedlivé, musí být důsledně respektován požadavek nezávislosti osob, které v řízení vystupují jako rozhodující orgán nebo se na něm účastní jinak. Platí tedy obdobně požadavek jako u soudců v klasickém řízení, aby rozhodující osoba byla nezávislá na předmětu sporu, jeho stranách a jejich zástupcích. Tento požadavek je pak u jednotlivých alternativních metod, stejně jako u soudního řízení, zajišťován různými způsoby.³⁷ Vedle nezávislosti je důležitá také odbornost těchto osob, které se na rozdíl od soudců orientují „vedle příslušné odborné materie též na techniku vedení stran ke smírnému vyřešení sporu, která se obecně považuje za náročnější než rozhodovací činnost soudců či rozhodců, neboť nepředstavuje jen nutné znalosti odborné včetně znalostí právních (materiálního práva i práva procesního), nýbrž zahrnuje v sobě i řadu jiných schopností psychologického, rétorického a dalšího vedení sporu a přístupu ke stranám sporu.“³⁸

Další rozdíl lze spatřovat v možnostech využití obou způsobů řešení sporů. Jelikož samotnou podstatou alternativních řešení sporů je dosažení dohody, jejich využití je vhodné v situacích, kdy jde stranám o dosažení řešení jejich sporu

---

³⁴ Zoulík, F. Mediace jako alternativa soudního sporu. Bulletin advokacie č. 8/2001. Str. 33

³⁵ Raban, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2004. Str. 5

³⁶ Pavlová, L. Mimosoudní způsoby řešení sporů a jejich výhody. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. Str. 38

³⁷ Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Linde Praha. 2011. Str. 639

³⁸ Bělohávek, A. J. Alternativní způsoby řešení civilních a obchodních sporů (tzv. ADR) v evropském kontextu. Evropské právo č. 6/2003. Dostupné z: www.beck-online.cz

dohodou, která ale není bez pomoci třetí osoby možná, nebo tam, kde by za využití soudního řízení nebylo možné předvídat autoritativní výrok a nejasnost výsledku by tak mohla ohrozit zájmy obou stran. Oproti tomu soudní řízení je vhodným řešením tehdy, pokud je skutkový stav případu jasný, je třeba dosáhnout vykonatelného rozhodnutí, je vysoká pravděpodobnost příznivého výsledku, pozice druhé strany je zcela nedůvodná nebo pokud existuje možnost spor řešit ve zkráceném nebo podobném řízení.³⁹

2.3.2 Výhody a nevýhody

V této kapitole bych ráda jako podporovatelka alternativních metod nastínila především jejich výhody oproti řízení před soudem, které ovlivňují strany sporu při výběru metody ADR jako nástroje k dosažení uspokojivého urovnání jinou než soudní cestou. Je evidentní četnost výhod oproti nepatrnému množství nevýhod.

Mezi výhody mimosoudního řešení sporu patří zejména rychlost řízení, hospodárnost, úspory ve státním rozpočtu v důsledku odbřemenění soudů, nižší psychické zatížení stran sporu a větší šance zachování určitých přátelských vztahů mezi stranami do budoucna.⁴⁰

S ohledem na současnou situaci českého soudnictví, kdy jsou soudy přehlceny případy a v důsledku vleklých sporů rostou také náklady spojené se soudním řízením, lze považovat za největší výhodu alternativních metod rychlost řízení a menší finanční zátěž sporných stran. Rychlost řízení před soudem je ovlivněna jeho zákonnými podmínkami, procedurálními postupy a formálními požadavky, např. dodržování lhůt a náležitostí, doručování písemností atd.⁴¹ „Po letech soudních sporů už strany ani většinou neví, proč se vlastně soudí a co je vede k tomu, že více či méně dobrovolně a účelově původní konflikt neřeší a protahují za vydatné pomoci svých právníků celý spor. Často i způsobem, který vytváří konflikty

---

³⁹ Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Linde Praha. 2011. Str. 640

⁴⁰ Kohoutek, J. Mediace z pohledu ministerstva spravedlnosti ČR. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. Str. 14

⁴¹ Pavlová, L. Mimosoudní způsoby řešení sporů a jejich výhody. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. Str. 38

a spory nové.⁴² Soudní řízení je finančně náročnější než mimosoudní způsoby řešení sporů, kde strany neplatí soudní poplatky ani další náklady řízení, jako např. znalečné či svědečné, a rovněž vlastní náklady si nese každá strana sama, tudíž nepodstupují riziko, že v případě prohry budou navíc platit náklady druhé strany sporu.⁴³

Metody ADR jsou výhodnější také pro další případnou spolupráci mezi spornými stranami. Ty mohou po smírném vyřešení jejich sporu snáze a lépe navázat v obchodním či jiném vztahu. Oproti klasickému soudnímu řízení, kde spíše než k nastolení urovnání sporu dojde k závaznému rozhodnutí ve prospěch jedné strany jako vítěze, je řízení ADR vedeno v přátelském duchu, a proto jsou vztahy zachovávány.⁴⁴

Nevýhodou nadále zůstává prodloužení procesu konečného vyřešení sporu, nedosáhnou-li strany uspokojivého výsledku prostřednictvím některých ze způsobů ADR, kdy se se svým sporem nakonec musí obracet na soud, protože s výjimkou rozhodčího řízení nejsou výsledné dohody přímo vynutitelné.⁴⁵

Nicméně i přes zmíněnou nevýhodu, kterou navíc strany mohou vyřešit např. u notáře sepsáním notářského zápisu, pozitiva alternativních metod jednoznačně převažují. Pokud by se o všech těchto výhodách veřejnost vhodným a dostatečným způsobem dozvěděla, nepochybně by došlo k dalšímu nárůstu využití mimosoudním způsobů řešení.

---

⁴² Pavlová, L. Mimosoudní způsoby řešení sporů a jejich výhody. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. Str. 38

⁴³ Běhounek, T. Mediace v civilním řízení. Právní rozhledy č. 19/2004. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁴⁴ Rozehnalová, N. Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI Wolters Kluwer, 2008. Str. 19 – 20

⁴⁵ Běhounek, T. Mediace v civilním řízení. Právní rozhledy č. 19/2004. Dostupné z: www.beck-online.cz

3 Mediace jako jedna z alternativních metod

3.1 Vývoj a pojem mediace

Dohodové řešení sporů v nejzákladnější formě jako přirozená možnost řešení sporů je velice stará a lidstvem využívána od dávných dob. Úplné počátky mediačního procesu spadají již do Starověku.⁴⁶ Vznik mediace jako alternativní metody přičítáme USA a Kanadě v první polovině 20. století. V různých podobách se nejvíce rozvíjí od konce 60. let a do ČR se dostává na počátku 90. let 20. století.⁴⁷ U nás se nejprve uplatňuje v trestněprávní oblasti a s rozvojem alternativních metod obecně se postupně rozšiřuje i do oblasti soukromoprávní.

V praxi stále častěji zmiňovaný pojem mediace odvozený z latinského slova *medius* (prostřední, mírný), z anglického *mediation* (řešení konfliktu za pomoci neutrálního prostředníka)⁴⁸ nemá jen jedinou definici, která by jej vyčerpávajícím způsobem vymezila. V literatuře lze narazit na různé pohledy definování mediace. Někteří autoři vyzdvihují proces mediace jako vyjednávání, jiní kladou důraz na roli mediátora.⁴⁹ Štandera ve svém článku definuje mediaci jako „řešení, jehož výsledkem by měla být pro obě strany akceptovatelná dohoda sporných stran, aniž by mediátor jakkoliv budoval sám výsledek jednání, rozhodl o právním nároku či zavázal jednu ze stran k plnění.“⁵⁰ Havelka a Michel formulují mediaci jako „zapojení třetí, zpravidla neutrální, nezávislé a k tomu speciálně školené osoby (mediátor) za účelem zprostředkování v konfliktu mezi dvěma nebo více stranami, a to bez toho, že by této třetí osobě příslušelo právo rozhodování.“⁵¹ Příslušnou terminologii ovlivňuje také prudký vývoj v oblasti mediace. Ta přestává být označována jako alternativní metoda řešení konfliktů bez zásahu soudu, ale naopak

---

⁴⁶ Štandera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁴⁷ Holá, L. Mediace v teorii a praxi. 1. vydání. Praha: Grada, 2011. Str. 9 - 17

⁴⁸ Šišková, T. Facilitativní mediace: řešení konfliktu prostřednictvím mediátora. 1. vydání. Praha: Portál, 2012. Str. 67

⁴⁹ Holá, L. Mediace v teorii a praxi. 1. vydání. Praha: Grada, 2011. Str. 50

⁵⁰ Štandera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁵¹ Havelka, T. a Michel, D. Mediace v Německu - právní aspekty a soulad s německým stavovským právem. Bulletin advokacie č. 6/2005. Str. 31

se hovoří o mediaci soudu blízké, případně dokonce o soudně interní mediaci.⁵² Ideovým základem mediace je vlastní přesvědčení účastníků konfliktu o tom, že vzniklé rozpory mohou být prostřednictvím dobře zvládnutého mediačního řízení odstraněny a vzájemný spor ke spokojenosti všech narovnán.⁵³

„Mediace je v západních demokraciích všeobecně uznávanou metodou řešení, zmírňování a předcházení konfliktů, která má statisticky prokazatelný vliv na snížení zatížení soudních systémů.“⁵⁴ Např. v Austrálii, kde je mediace velmi rozšířena, ji lidé využívají až v 60 % případů sporu. Přijetí právní úpravy mediace u nás slibuje dle důvodové zprávy k zákonu o mediaci reálný pokles soudní agendy o 10 %⁵⁵.

Jak již bylo uvedeno výše, mediace funguje na principu, kdy nemá být rozhodováno ve prospěch jedné nebo druhé strany, ale strany mají být vedeny k tomu, aby samy došly k řešení, v němž bude dosažen již zmíněný „win-win“ efekt, v němž budou obě strany mít pocit, že jsou na tom lépe než předtím. Proces a řešení jsou tedy orientovány na individuální zájmy a akceptace řešení není motivována tlakem společenského vědomí nebo obecných hodnot, ale především kalkulací prospěšnosti pro obě strany.⁵⁶

Podoba mediace může být různá s ohledem na to, v jaké oblasti jí bude užito. Je zřejmé, že rodinná mediace nebude úplně stejná jako mediace v obchodněprávních sporech. Nicméně přesto lze vymezit určité charakteristické znaky mediace:⁵⁷

- nezávaznost a dobrovolnost procesu, jehož průběh je kontrolován spornými stranami. Podřízení se mediačnímu řízení je dobrovolné a strany nejsou nuceny ani akceptovat jeho výsledek, i když jsou za něj samy odpovědné. Mediátor není oprávněn vydat autoritativní rozhodnutí a jeho role se omezuje na asistenci stranám při hledání vyhovujícího řešení urovnání sporu. Nezávaznost se projevuje i v možnosti kdykoliv mediaci ukončit a spor řešit jinou ADR metodou nebo se obrátit na soud.

---

⁵² Důvodová zpráva k zák. č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci)

⁵³ Lasák, J. Směrnice o některých aspektech zprostředkování v obchodních a občanských věcech aneb návrh právního rámce pro mediaci v EU. Právní rozhledy č. 2/2007. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁵⁴ Korběl, F. Mediace v netrestních věcech. Právní rozhledy č. 24/2009. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁵⁵ Důvodová zpráva k zák. o mediaci

⁵⁶ Zahradníková, R. Mediace a soudní proces. Soudce č. 2/2007. Str. 14

⁵⁷ Raban, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2004. Str. 9

- důvěrnost procesu ulehčuje stranám komunikaci. Informace, které vyjdou v průběhu mediace najevo, zůstávají důvěrné a pokud se účastníci nedohodnou jinak, nelze je zveřejnit.⁵⁸ Jde o důležitý faktor, jelikož výměna informací je základem pro dosažení konsenzu. Proto musí být účastníci ujištěni, že poskytnuté informace nebudou v případném dalším řízení použity proti nim.⁵⁹ S důvěrností tedy úzce souvisí povinnost zachovávat mlčenlivost o celém konání a průběhu mediace a o sdělených informacích. Princip mlčenlivosti by měli dodržovat všichni účastníci mediace, tedy mediátor, strany i další osoby, které se na mediaci podílejí. Bohužel takové záruky současná právní úprava neposkytuje, neboť se v tomto ohledu vztahuje pouze na obecnou povinnost mediátora, resp. dalších osob podílejících se na procesu mediace. Nicméně je tu možnost stran sjednat si vzájemnou povinnost mlčenlivosti ve smlouvě o provedení mediace před započítím samotného procesu.⁶⁰
- zájem stran, které jsou ochotny řešit své vztahy v budoucnosti a na základě jejich současných zájmů. Minulé události, na jejichž základě je v soudním řízení rozhodováno, jsou oproti tomu v mediaci důležité pouze ve vztahu k přítomnosti a budoucnosti, a abychom se z nich poučili. Mediace je tedy zaměřená do budoucnosti.⁶¹
- nestrannost a neutralita mediátorů, kteří se musí během celé mediace zdržet veškerých projevů souhlasu či nesouhlasu, připomínek či doporučení, jež by mohly poukazovat na jejich zaujatost. Tím je pro mediátory absolutně nemyslitelná jakákoliv vazba s účastníky, ať obchodního nebo osobního charakteru. Jejich postup musí být vždy zprostředkující, pomocný, neutrální, nikoliv autoritativní.⁶² Neutralita spočívá v nehodnotícím postoji mediátora vůči klientům, v neprosazování jakýchkoliv vlastních názorů. Pokud na sobě

⁵⁸ Holá, L. Mediace v teorii a praxi. 1. vydání. Praha: Grada, 2011. Str. 38

⁵⁹ Lasák, J. Směrnice o některých aspektech zprostředkování v obchodních a občanských věcech aneb návrh právního rámce pro mediaci v EU. Právní rozhledy č. 2/2007. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁶⁰ Pfeifferová, M. Nad některými aspekty připravované právní úpravy mediace. Právní rozhledy č. 5/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁶¹ Holá, L. Mediace: způsob řešení mezilidských konfliktů. 1. vydání. Praha: Grada, 2003. Str. 40

⁶² Doležalová, M. a Leynseele, P. Mediace v právním prostředí. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

mediátor zpozoruje byť i jen známky zaujatosti, měl by z případu ihned odstoupit a předat jej jinému mediátorovi.⁶³

Jako další principy lze uvést „vlastní odpovědnost stran konfliktu, informovanost a otevřenost zúčastněných, konstruktivní spolupráci a jasnou a zřetelnou komunikaci, nenásilnost a konečně strukturovanost bez časového nátlaku.“⁶⁴

3.2 Mediátor

Již z výše uvedených definic mediace je zřejmé, že mediátor má ústřední postavení. Bez něho by mediace nebyla možná, neboť právě na něho se strany obrací s prosbou o pomoc při vyřešení konfliktu.

Mediátor je školený odborník (právník, psycholog, sociolog apod.), se specifickými dovednostmi a zkušenostmi, které využívá k usnadnění komunikace mezi spornými stranami, k efektivnímu vedení a strukturování procesu jednání. Dbá především na to, aby každá ze stran měla možnost se k věci vyjádřit a tím obě získaly informace potřebné k rozhodnutí. Podporuje strany při zvažování různých variant řešení sporu a při tvorbě akceptovatelné dohody mezi oběma stranami. Usiluje o to, aby jednání bylo pro účastníky přehledné, užitečné, srozumitelné a také příjemné.⁶⁵ Díky jeho nezastupitelnosti v procesu mediace jsou na něj kladeny poměrně velké nároky, co se týká schopností, zkušeností a znalostí. Mediátorem tedy nemůže být každý. Jsou nutné zejména předpoklady odborné (znalost problematiky dané oblasti), osobnostní (důvěryhodnost, přirozená autorita, kreativita, smysl pro spravedlnost, komunikační schopnosti) a také, a to především, schopnost dovést strany ke kompromisu.⁶⁶

„Mediátor by měl být způsobilý v oblasti, kterou strany potřebují. Pokud strany uvedou, že si přejí mít mediátora, který má znalosti z konkrétní (technické nebo právní) oblasti, neměl by si mediátor dovolit chvástat se kvalifikací, kterou

---

⁶³ Šišková, T. Facilitativní mediace: řešení konfliktu prostřednictvím mediátora. 1. vydání. Praha: Portál, 2012. Str. 69

⁶⁴ Zahradníková, R. Mediace a soudní proces. Soudce č. 2/2007. Str. 14

⁶⁵ Riskin, L., Keating, J. M., Jr. a Arnold, Tom. Mediace, aneb, Jak řešit konflikty. Praha: Pallata, 1997. Str. 12

⁶⁶ Doležalová, M. Mediace. Bulletin advokacie č. 2/2001. Str. 45

nemá⁶⁷ a raději k vyřešení věcného problému přizvat odborníka na danou oblast⁶⁸. Mediátoři si rovněž musí udržovat vysokou úroveň v oblasti samotné mediace. Měli by pokračovat ve vzdělávání a prohlubovat tak své znalosti, mediační techniky a celkovou odbornost.⁶⁹

Z osobnostních předpokladů je obrovskou výhodou mediátora empatie a komunikační dovednost. Základní schopností mediátora by mělo být umění naslouchat druhým. Měl by být schopen vstřebat různé informace a následně na ně reagovat, případně je rozvinout či přeformulovat jedné nebo oběma stranám.⁷⁰

3.2.1 Role mediátora v mediaci

Mediátor se spolu s účastníky sporu musí rozhodnout, jakou roli bude hrát. Ta by měla být ujasněna při první schůzce s klienty a dále upřesňována v průběhu procesu mediace. Role mediátora se pak může měnit v závislosti na vývoji řešení konfliktu a na zvolení přístupu, prostředků a techniky vedení mediace.⁷¹ Ačkoliv by se mohlo zdát, že mediátor figuruje pouze jako prostředník, není tomu tak. Mediátor může zastávat „celou řadu rolí v rámci procesu mediace, přičemž některé z nich jsou pro postup zcela zásadní, jiné přichází v úvahu jen v určitých situacích.“⁷²

V první řadě je rolí mediátora být organizátorem procesu mediace. Sporné strany vyhledají mediátora s úmyslem vyřešit spor dohodou, nicméně velmi často jsou mezi nimi takové spory a vyhrocené emoce, které by mohly výsledek zmařit nebo zkomplikovat. V takových situacích má mediátor možnost rozvržením jednání, procesu mediace a dalších skutečností (např. rozsazení stran, vyžádání přítomnosti nebo naopak nepřítomnosti konkrétní osoby atd.) zmírnit či odstranit případné nepříjemné a zbytečné konflikty. Mediátor jako konstruktér komunikace řídí způsob a rozsah komunikace. Pokud má dojem, že se strany navzájem nepochopily, snaží se

---

⁶⁷ Doležalová, M. a Leynseele, P. Mediace v právním prostředí. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁶⁸ Holá, L. Mediace: způsob řešení mezilidských konfliktů. 1. vydání. Praha: Grada, 2003. Str. 83

⁶⁹ Doležalová, M. a Leynseele, P. Mediace v právním prostředí. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁷⁰ Mählerová, G. Urovnání sporu – věc advokátů: mediace. Právní rozhledy č. 10/1997. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁷¹ Holá, L. Mediace: způsob řešení mezilidských konfliktů. 1. vydání. Praha: Grada, 2003. Str. 91

⁷² Štändera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

přeformulováním pomoci k vyjasnění nesrozumitelností. Další možnou rolí je role průvodce procesem a spoluvůdce výsledné dohody. K tomu dochází v případech, kdy se sporné strany „zaseknou“, trvají na svých stanoviscích a ani jedna z nich nehodlá připustit kompromis. Pak se mediátor aktivně zapojí do jednání a pokusí se vyřešit problém, který nedovoluje pokračit k dohodě, například tím, že předloží stranám svá stanoviska a varianty řešení, které strany můžou a nemusí zvážit. A v neposlední řadě by měl mediátor být dobrým a vnímavým posluchačem, což je základem každé mediace i postavení mediátora. Pokud by si strany připadaly nevnímány a nevyslyšeny, stěží by respektovaly jak osobu mediátora, tak samotný proces mediace.⁷³

V čem naopak role mediátora nespočívá, je soudit strany sporu a jejich počínání, vynášet jakákoliv rozhodnutí, omezovat či sankcionovat strany. Obecně lze říci, že mediátor nemá „žádné jiné oprávnění vstupovat do věci než takové, jimž ho strany vybavily.“⁷⁴

3.3 Průběh mediace

„Proces mediace je velmi flexibilní a plně koresponduje s tím, jakým směrem jej mediátor ubírá“⁷⁵ a jaká pravidla si pro konkrétní proces vytvoří. Nicméně z teorie i praxe lze vymezit několik fází, v jejichž závěru by se mělo pokud možno dospět k uspokojivému řešení:⁷⁶

1. *přípravná fáze* (stanovení východisek pro mediaci, navázání kontaktu, vysvětlení podstaty mediace stranám, stanovení pravidel, vypracování smlouvy o provedení mediace),
2. *vznik tematických oblastí* (shromáždění témat a jejich zhodnocení, rozlišení sporných a nesporných skutečností, stanovení pořadí pro řešení jednotlivých témat),

---

⁷³ Štandera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁷⁴ Van Leynseele, P., Van de Putte, F. a Doležalová, M. Mediace jako doplněk (či alternativa?) soudního procesu. Bulletin advokacie č. 8/2002. Str. 33

⁷⁵ Čeladník, F. Opomíjená mediace v občanských a obchodních věcech. Právní rádce č. 2/2010. Dostupné z: www.pravniradce.ihned.cz

⁷⁶ Ripke, L. Die fünf Phasen der Mediation. Zeitschrift für Mediation č. 2/1998. In: Zahradníková, R. Mediace a soudní proces. Soudce č. 2/2007. Str. 14

3. *zpracování konfliktu* (shromáždění veškerých informací, vyjasnění rozdílných názorů stran, přechod od stanovisek k určení potřeb a zájmů, zpracování podkladů pro nalezení vhodného řešení),
4. *řešení konfliktu* (zhodnocení nalezených řešení a výběr nejvhodnějšího a akceptovatelného řešení pro obě strany),
5. *dohoda o urovnání sporu* (celkové zhodnocení, sepsání dohody obsahující řešení, přezkoumání smlouvy stranami, sepsání závazné mediační dohody).

Ad 1. Přípravná fáze fakticky předchází samotnému procesu mediace a je velice důležitá, neboť v této fázi strany dobrovolně volí mediaci, což je předpokladem jejího zahájení a nejdůležitějším znakem mediace vůbec.

V některých případech mediace si strany nejdříve sjednají předběžnou schůzku, která představuje první kontakt s mediátorem. První dojem přitom může být zásadní. Mediátor již v této fázi získává kontrolu nad procesem, snaží se nastolit příjemné prostředí pro další postup a získat důvěru stran. Během schůzky dá prostor stranám, aby specifikovaly spor. Následně objasní základní pravidla mediace tak, aby strany dostatečně pochopily podstatu mediačního řízení a byly si jisty jejím použitím pro daný spor.⁷⁷ Shodnou-li se strany a mediátor na vhodnosti mediace k řešení konfliktu, dojde k sepsání smlouvy o provedení mediace.

Smlouva o provedení mediace je dokument, ve kterém „strany musí souhlasit s tím, že jejich spor bude řešen mediací. Součástí smlouvy by samozřejmě měla být dohoda na osobě mediátora nebo způsobu jeho určení a na odměně mediátora.“⁷⁸ Další náležitostí smlouvy je také shrnutí charakteru sporu, ujednání o dobrovolnosti procesu mediace, doložka důvěrnosti, maximální doba trvání mediace⁷⁹ a ujednání, která se vztahují k provedení mediace, např. o tom, které osoby se jí mohou účastnit nebo o tom, jak má být ukončena⁸⁰. Smlouva o provedení mediace může být uzavřena jako samostatná smlouva nebo sjednána až v procesu mediace jako jeden

---

⁷⁷ Doležalová, M. a Leynseele, P. Mediace v právním prostředí. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁷⁸ Zahradníková, R. Mediace a soudní proces. Soudce č. 2/2007. Str. 14

⁷⁹ Van Leynseele, P., Van de Putte, F. a Doležalová, M. Mediace jako doplněk (či alternativa?) soudního procesu. Bulletin advokacie č. 8/2002. Str. 39

⁸⁰ Zoulík, F. Mediace jako alternativa soudního sporu. Bulletin advokacie č. 8/2001. Str. 34

z prvních mediačních kroků, popř. může být obsažena již v jiné smlouvě uzavřené mezi stranami, nejčastěji ve formě mediační doložky.⁸¹

Následující fáze už představují proces mediace jako takový, tedy mediaci v úzkém slova smyslu.

Ad 2. Samotný proces mediace začíná oficiální mediační schůzkou, kde každá ze stran individuálně předloží témata, která jsou předmětem jejich zájmu a která chtějí projednat. Určí také důležitost jednotlivých témat, čímž se stanoví pořadí jejich projednání a posoudí se, ve kterých tvrzeních se strany shodují a ve kterých ne. Až do této chvíle se mediátor snažil proces spíše zpomalit, aby se strany „aklimatizovaly“ a byly si jisty volbou mediace jako způsobu vyřešení sporu. Nyní je připraveno ideální prostředí pro sjednání dohody.⁸²

Ad. 3 Během této fáze začne mediátor objasňovat některé body diskuse, na které narazil již během jeho prvního kontaktu se stranami. Stručně shrne spor tak, jak existuje a jak jej vylíčily jednotlivé strany. Poté strany požádá, aby podaly svá stanoviska a pohled na celý spor, příp. odpověděly na otevřené otázky mediátora nebo ostatních účastníků, aby došlo k vyjasnění rozdílných názorů.⁸³ V této fázi účastníci opouštějí soupeřivé pozice a přecházejí „k postupnému odhalování vlastních zájmů, motivů, hodnot, potřeb a porozumění.“⁸⁴

Jakmile jsou všechny informace shromážděny, vyjasněny rozdílné názory, určeny potřeby a zájmy jednotlivých stran a mediátorovi je vše jasné, je možné zahájit diskuzi o různých možných řešeních, která by uspokojila obě strany a vytvořit tak podklady pro tato řešení do další fáze.⁸⁵ Zásadním úkolem mediátora v této fázi procesu je nabádat účastníky mediace ke kreativnímu přístupu, udržovat proces

---

⁸¹ Raban, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2004. Str. 12

⁸² Zahradníková, R. Mediace a soudní proces. Soudce č. 2/2007. Str. 16.

⁸³ Leynseele, P., Van de Putte, F. a Doležalová, M. Mediace jako doplněk (či alternativa?) soudního procesu. Bulletin advokacie č. 8/2002. Str. 39 - 40

⁸⁴ Holá, L. Mediace v teorii a praxi. 1. vydání. Praha: Grada, 2011. Str. 128

⁸⁵ Doležalová, M. a Leynseele, P. Mediace v právním prostředí. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

zaměřený na budoucnost⁸⁶ a zároveň si „zachovat svou image nestrannosti a udržovat neutrální přístup ve vztahu k různým alternativám, které budou strany formulovat.“⁸⁷

Ad 4. V této fázi jde o nalézání řešení konfliktu na základě podkladů, o kterých bylo předtím diskutováno a vybrání jedné varianty. Poté, co možná řešení navrhnou samy strany, může také mediátor navrhnout nějaké varianty. Dalším krokem je zhodnocení navržených alternativ s ohledem na stěžejní potřeby zjištěné v předchozí fázi. Současně není vyloučeno, že strany přijdou na další mnohem lépe vyhovující možnost řešení.⁸⁸ Do další fáze se vstupuje s jediným zvoleným řešením obsaženým v tzv. rámcové smlouvě⁸⁹, která tvoří základ pro konečnou dohodu.

Ad 5. „Finální dohodu je možno uzavřít různou formou. Pokud obě strany souhlasí, může být připravena písemná dohoda. Tuto dohodu může nejprve sepsat mediátor, jedna ze stran anebo její právní zástupce. V mnoha případech se účastníci sporu domluví na ústní dohodě a dohodu písemnou formou nebudou chtít.“⁹⁰

Někdy se může stát, že po přezkoumání dohody stranami, budou potřeba určité doplňky. Vzhledem k tomu, že se jedná o dohodu, mají strany volnost ve změně určitých bodů. K takovým doplněním může dojít jednoduchým jednáním mezi účastníky nebo, je-li to nutné, formou dialogu vedeným mediátorem.⁹¹

Nevýhodou mediační dohody je její nevykonatelnost. Má sice důkazní povahu, není však exekučním titulem. Toto lze vyřešit jejím sepsáním ve formě notářského zápisu s doložkou přímé vykonatelnosti nebo schválením soudem.⁹²

V ideálním případě tedy končí proces mediace závaznou dohodou. „Podle dostupných zdrojů jsou s mediací takové zkušenosti, že v 70 až 80 % mediovaných případů je dosaženo výsledné, pro strany přijatelné, dohody.“⁹³ Pokud se ale stranám nepodaří z jakéhokoliv důvodu dohodnout, mediační řízení končí bez dohody a ve

---

⁸⁶ Holá, L. *Mediace v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Grada, 2011. Str. 128

⁸⁷ Doležalová, M. a Leynseele, P. *Mediace v právním prostředí*. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁸⁸ Zahradníková, R. *Mediace a soudní proces*. Soudce č. 2/2007. Str. 17

⁸⁹ Holá, L. *Mediace v teorii a praxi*. 1. vydání. Praha: Grada, 2011. Str. 129

⁹⁰ Riskin, L., Keating, J. M., Jr. a Arnold, Tom. *Mediace, aneb, Jak řešit konflikty*. Praha: Pallata, 1997. Str. 48

⁹¹ Doležalová, M. a Leynseele, P. *Mediace v právním prostředí*. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁹² Korběl, F. *Mediace v netrestních věcech*. Právní rozhledy č. 24/2009. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁹³ Důvodová zpráva k zák. o mediaci. Podle světových statistik je úspěšnost mediace zhruba 75 %

většinu sporů se strany obrací na soud.⁹⁴ Nicméně i v takových případech lze považovat uskutečnou mediaci za prospěšnou, neboť přinejmenším posloužila k vyjasnění postojů účastníků a zúžení okruhu sporných otázek. V následném soudním nebo jiném řízení se bude rozhodovat o sporu menšího rozsahu.⁹⁵ Dalšími způsoby ukončení mediace může být prohlášení mediátora, že další snaha o mediaci již není na místě, prohlášení stran o ukončení mediačního řízení nebo oznámení jedné strany druhé a mediátorovi o ukončení mediace.⁹⁶

3.4 Mediace a soudní řízení

S ohledem na to, že je mediace metodou alternativního způsobu řešení, lze na ní vztáhnout skutečnosti uvedené v kapitole 2.3. Přesto bych se ráda převážně výhodám mediace ve srovnání se soudním řízením věnovala podrobněji. Pro úplnost uvedu i její nevýhody.

V soudním řízení strany předpokládají na jedné straně vítězství, na druhé porážku, kdy zisk jednoho je ztrátou druhého. V mediaci je rozhodující úsilí obou stran, aby nikdo neprohrál, resp. aby výsledným řešením získali všichni. Zúčastnění, kteří nakonec usilují o kooperativní součinnost, jsou spolu v jakémsi konfliktním partnerství. O výsledku v mediačním procesu rozhodují strany samy.⁹⁷

3.4.1 Výhody a nevýhody mediace

Výstižným a dostačujícím způsobem shrnuje výhody mediace Cholenský:⁹⁸

Úspora času a peněz. Mediace je především rychlejší a levnější než řízení před soudem. „Jednotlivá setkání se uskutečňují dle možností všech zúčastněných. Na rozdíl od soudů se mohou mediátoři věnovat případu intenzivněji a výsledek se

---

⁹⁴ Štandera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁹⁵ Lasák, J. Směrnice o některých aspektech zprostředkování v obchodních a občanských věcech aneb návrh právního rámce pro mediaci v EU. Právní rozhledy č. 2/2007. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁹⁶ Raban, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2004. Str. 17-18

⁹⁷ Mählerová, G. Urovnání sporu – věc advokátů: mediace. Právní rozhledy č. 10/1997. Dostupné z: www.beck-online.cz

⁹⁸ Cholenský, R. Mimosoudní řešení sporů ve zdravotnictví: příležitost pro mediaci. Právní rozhledy 11/2007. Dostupné z: www.beck-online.cz

dostaví zpravidla do tří měsíců⁹⁹, v některých případech i v řádu dní či dokonce hodin. Není třeba rozsáhlého a nákladného dokazování. Také se neplatí obdoba soudních poplatků a na nákladech mediace se strany předem dohodnou¹⁰⁰.

Oboustranné vítězství, rovnoprávnost. Jak již bylo uvedeno výše, soudní spor končí s jedním účastníkem úspěšným, s druhým neúspěšným. V mediaci mají účastníci oproti tomu možnost dosáhnout oboustranně přijatelného a výhodnějšího řešení, na kterém se sami podílejí a stávají se tak rovnými. Tím získávají kontrolu i odpovědnost za výsledek a tím spíše se také snaží dostat sjednané dohody¹⁰¹.

Práva vs. zájmy. Mediace se spíše než na práva jedné nebo druhé strany zaměřuje na zájmy obou stran konfliktu. Jedině tak lze dosáhnout přijatelné dohody.

Důvěrnost a neveřejnost. Mediace je typicky neveřejná, a zachovává tak určité soukromí stran. Nedohodnou-li se účastníci s mediátorem jinak, účastní se mediačního řízení jen ti, jichž se konflikt bezprostředně týká a kteří jsou oprávněni v něm činit rozhodnutí. Důvěrnost je spojena především s povinností mlčenlivosti, kterou je mediátor vázán¹⁰², a nepoužitelnosti informací vnesených do mediačního řízení v jiném případném řízení¹⁰³.

Odbornost. Souvisí s možností sporných stran vybrat si jakéhokoliv mediátora, který bude mít odborné znalosti a schopnosti v požadované oblasti.

Dlouhodobé vztahy. Mediace funguje na základě komunikace mezi stranami a tím posiluje, resp. neničí vzájemný vztah, který je v mnoha případech důležitý pro další spolupráci. Navíc pocit vítězství s ohledem na to, že výsledkem je sjednaná dohoda, mají obě strany, a tudíž nepocítují navzájem hořkost a nevraživost.

Flexibilita, neformálnost. Mediační řízení je oproti soudnímu méně formalizované a lze ho více přizpůsobit potřebám účastníků konfliktu. „Díky neformální atmosféře mohou účastníci formulovat veškeré své motivy a představy a

---

⁹⁹ Kopalová, M. a Zahumenský, D. Jak se dohodnout bez soudu. Mediace jako prostředek řešení sporů ve zdravotnictví. Liga lidských práv, 2010. Str. 8

¹⁰⁰ Luňáčková, O. Mediace: přijatelná cesta z konfliktu. In: Medián [online]. Dostupné z: www.median-os.cz/cs/clanky/mediace-prijatelna-cesta-z-konfliktu/

¹⁰¹ Holá, L. Mediace v teorii a praxi. 1. vydání. Praha: Grada, 2011. Str. 172 - 173

¹⁰² Tamtéž, str. 173

¹⁰³ Štandera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy, č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

nemusí se omezovat jen na informace důležité z hlediska pravidel soudního řízení.¹⁰⁴

Další důležitou výhodou je rovněž *dobrovolnost* podstoupení mediace. Ta je podmínkou úspěšného průběhu a konce mediace, kdy strany chtějí konflikt řešit, nikdo je k takovému řešení nenutí a mají vždy možnost mediační řízení přerušit nebo úplně ukončit.¹⁰⁵

Kromě již zmiňované přímé nevykonatelnosti mediační dohody, se jeví jako problém „otázka správnosti a spravedlnosti dosažené dohody. Když strany uzavřou při mediaci dohodu, aniž by věděly, na co všechno by měly právní nárok, vznikají pochybnosti o její správnosti a spravedlnosti. Je-li jedna ze stran silnější osobností, má-li větší ekonomickou moc, lepší znalost práva, může být výsledek těmito skutečnostmi ovlivněn.“¹⁰⁶

---

¹⁰⁴ Kopalová, M. a Zahumenský, D. Jak se dohodnout bez soudu. Mediace jako prostředek řešení sporů ve zdravotnictví. Liga lidských práv, 2010. Str. 8

¹⁰⁵ Luňáčková, O. Mediace: přijatelná cesta z konfliktu. In: Medián [online]. Dostupné z: www.median-os.cz/cs/clanky/mediace-prijatelna-cesta-z-konfliktu/

¹⁰⁶ Zahradníková, R. Organizace justičního systému. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. Str. 139

4 Postavení mediace v procesním právu a právním řádu ČR

Mediace jako moderní, stále se rozvíjející institut a jedna z metod alternativních řešení sporů má vedle soudního řízení bezpochyby své místo v procesním právu i v celém právním řádu. Je pravdou, že uzákonění její pozici velice posílilo, nicméně i před přijetím zákona o mediaci najdeme mnoho zmínek o mediaci, resp. institutů mediaci velice podobných.

4.1 Před přijetím zákona o mediaci

I v době legislativního nedostatku v oblasti netrestní mediace byla mediace v soukromoprávní oblasti hojně využívána možná právě proto, že nebyla právní úpravou nijak omezována. Mediační služby byly poskytovány pod záštitou občanského sdružení Asociace mediátorů České republiky, která vznikla v roce 2000 s cílem především udržovat mediaci na vysoké profesionální úrovni, dohlížet na dodržování profesních standardů a etiky v oblasti mediace, rozšiřovat o ní všeobecné povědomí a zajišťovat další vzdělání mediátorům.¹⁰⁷ Mediaci v soukromoprávní oblasti mohl vykonávat každý na základě živnostenského oprávnění, aniž by k tomu měl potřebné vzdělání a odbornou způsobilost. Samotný mediační proces probíhal na základě podmínek a postupů stanovených ve smlouvě o provedení mediace.¹⁰⁸

V našem právním řádu se již v té době na některých místech pojem mediace, mediační nebo smířčí jednání objevovalo. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 8. 2012, počítal s mediací konkrétně v ustanoveních § 100 odst. 3 a na tento navazující § 273 odst. 2 písm. a), dále v ustanoveních § 110 odst. 2 a § 111 odst. 3 a také v ustanovení § 114c odst. 3 písm. c).

V občanském soudním řádu a nejen tam bylo také možné najít právní instituty, které se svými znaky mediaci velice blížily. Jde o instituty tzv. prétorského smíru dle ustanovení § 67 až 69 a soudního smíru dle § 99 OSŘ (ve znění účinném do 31. 8. 2012). I v těchto případech je totiž hlavním cílem smírné vyřešení sporu. Někteří autoři v souvislosti s těmito instituty dokonce hovoří o tzv. soudní

¹⁰⁷ Šišková, T. Facilitativní mediace: řešení konfliktu prostřednictvím mediátora. 1. vydání. Praha: Portál, 2012. Str. 31

¹⁰⁸ Holá, L. Mediace v teorii a praxi. 1. vydání. Praha: Grada, 2011. Str. 166

mediaci¹⁰⁹, která je navržená či nařízená soudem, nebo tzv. justiciální mediaci¹¹⁰, kterou ale nelze zařazovat přímo do metod ADR, protože se vyznačuje určitými podstatnými odlišnostmi - její výsledek je podroben schválení soudem, lze proti němu podat i mimořádné opravné prostředky a navíc je přímo součástí soudního řízení. Mimo OSŘ byla obdoba mediačního řízení, tzv. řízení před zprostředkovatelem, upravena v zákoně č. 2/1991 Sb. o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů. Všem těmto institutům podobným mediaci bude dán prostor v následujících podkapitolách.

4.1.1 Soudní smír

Soudní smír je institut procesního práva, který umožňuje účastníkům řízení nakládat v souladu s právními předpisy a povahou věci vlastním nárokem. Jde o formu procesní prevence s cílem působit tak, aby již vzniklý spor nepřešel do konkrétního občanského soudního řízení. OSŘ zakotvuje dva typy soudního smíru, a to smírčí řízení a vlastní soudní smír. „Oběma typům soudního smíru jsou vlastní výše uvedené vlastnosti, totiž projev dispoziční zásady i procesní prevence. I právní úprava je u obou druhů prakticky totožná, protože podle § 69 se na smír uzavřený při smírčím řízení aplikují ustanovení § 99, který upravuje soudní smír uzavíraný v již probíhajícím řízení.“¹¹¹ Dle názoru Ústavního soudu však nelze tyto dva instituty ztotožňovat, neboť „i když se soudní smír a smír ve smírčím řízení neliší do výsledku řízení, je mezi nimi rozdíl z hlediska zahájení řízení i z hlediska průběhu řízení tak, jak jsou oba tyto instituty vymezeny v občanském soudním řádu.“¹¹²

Pokud bychom hledali podobnost soudního smíru a mediace, nemuseli bychom jít vůbec do hloubky. Již z charakteristických znaků obou institutů je zřejmé, že jsou v podstatě totožné, avšak s jedním podstatným rozdílem, a to že soudní smír vyžaduje schválení soudu, mediace nikoliv. Mimo to je také při mediaci větší pravděpodobnost, že strany dospějí k dohodě, neboť procesu mediace asistuje

---

¹⁰⁹ Spirová, K. Alternativní způsoby řešení sporů – mediace. Právní fórum, č 3/2010. Dostupné z: www.beck-online.cz. Srov. Doležalová, M. a Leynseele, P. Mediace v právním prostředí. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹¹⁰ Raban, P. Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2004. Str. 20

¹¹¹ Knoblochová, V. Alternativní způsob řešení sporů: Porovnání soudního smíru a mediace. Právník č. 9/2000. Str. 859

¹¹² Usnesení ÚS ze dne 2. června 1997, sp. zn. III. ÚS 144/97

školený mediátor, jehož hlavním úkolem je dovést strany k takové dohodě, na rozdíl od soudce, který zpravidla spory posuzuje a rozsuzuje.¹¹³

4.1.1.1 Smírčí řízení

Smírčí řízení je upraveno v § 67 až 69 OSŘ v rámci předběžných řízení, jde tedy o činnost soudu před zahájením řízení. Smyslem tohoto řízení je pokusit se v zájmu předcházení soudním sporům a dalšímu vyhocení sporu o smír, označovaný také jako přétorský, který umožňuje účastníkům uzavřít dohodu o jejich vzájemných právech a povinnostech. Ze zákona vyplývá určité omezení v provádění smírčího řízení, a to povaha věci a pravomoc soudů ČR. Smírčí řízení tak lze provést ve věcech, které patří do pravomoci soudů ČR a u nichž to nevylučuje povaha věci. Mezi takové věci nepatří obecně ty, u kterých hmotné právo nepřipouští úpravu dohodou účastníků. Pokus o smír tak nelze provést např. tam, kde lze řízení zahájit i bez návrhu nebo ve věcech statusových.¹¹⁴

Smírčí řízení se zahajuje na návrh, který může podat kterákoli ze stran sporu u věcně příslušného soudu dle § 9 OSŘ. Zákon ale připouští v § 67, že pokud bude v prvním stupni věcně příslušný krajský soud, může provést smírčí řízení a schválení smíru i kterýkoli okresní soud.¹¹⁵ „Obecně to znamená, že pokud okresní soud obdrží návrh na provedení smírčího řízení, z jehož předmětu plyne, že je věcně příslušným krajský soud, nemusí krajskému soudu návrh na smírčí řízení postoupit, ale může je provést sám.“¹¹⁶ Návrh na zahájení smírčího řízení musí splňovat obecné náležitosti podání podle § 42 odst. 4, ale nevyvolává hmotněprávní ani procesněprávní účinky jako klasický návrh na zahájení řízení, což se odráží hlavně v tom, že návrh na přétorský smír nemá vliv na běh nebo stavení promlčecí doby.¹¹⁷

Ustanovení § 68 odst. 1 se týká obsazenosti soudu při smírčím řízení. To provádí samosoudce a ve věcech, které dle § 36a odst. 1 projednává a rozhoduje senát, provádí řízení předseda senátu. Smírčí řízení může provést též vyšší soudní

¹¹³ Knoblochová, V. Alternativní způsob řešení sporů: Porovnání soudního smíru a mediace. Právník č. 9/2000. Str. 871 - 872

¹¹⁴ Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 – 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Str. 410

¹¹⁵ § 67 OSŘ ve znění účinném do 31. 8. 2012

¹¹⁶ Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Linde Praha. 2011. Str. 323

¹¹⁷ David, L., Ištváněk, F. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. díl. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. Str. 300

úředník [§ 10 odst. 1 písm. h) zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů], asistent soudce (§ 36a odst. 5 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích) a za určitých podmínek také justiční čekatel (§ 116 odst. 2 zák. o soudech a soudcích). Samotné řízení je neformální, zpravidla se neprovádí dokazování, nezjišťuje se skutkový stav, je dobrovolné, a proto soud nemůže součinnost nebo přítomnost účastníků nijak vynucovat (§ 68 odst. 2).¹¹⁸ „Hlavní náplní činnosti soudu ve smírčím řízení je v podstatě vysvětlení problematiky a poučování účastníků o jejich právech a povinnostech tak, aby přijaly smírné řešení sporu a prétorský smír uzavřeli“¹¹⁹ (§ 69) a soud ho schválil. V dalším zákon odkazuje na ustanovení § 99 upravující soudní smír, které platí i pro smír prétorský, a je proto nutné ohledně schválení smíru a dalšího postupu soudu ve smírčím řízení vycházet z tohoto ustanovení OSŘ.

4.1.1.2 Soudní smír

Podstata soudního smíru je stejná jako u smíru prétorského, navzájem se liší dobou jejich uzavření a schválení. Soudní smír je upraven v § 99 OSŘ jako dispoziční úkon účastníků, který uzavírají a soud schvaluje až v průběhu řízení. V řízeních, kde je soudní smír přípustný, usiluje soud vždy o smír mezi účastníky (§ 99 odst. 1 a § 100 odst. 1). Soud by tedy měl po celou dobu řízení přistupovat ke sporu tak, aby došlo ke smírnému vyřešení. O smír je povinen se pokusit též v rámci přípravného jednání [§ 114 odst. 3 písm. c)] nebo u odvolacího řízení. „Při pokusu o smír předseda senátu zejména s účastníky probere věc, upozorní je na právní úpravu a na stanoviska Nejvyššího soudu a rozhodnutí uveřejněná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek týkající se věci a podle okolností případu jim doporučí možnosti smírného vyřešení sporu.“¹²⁰

Smír je možné uzavřít o celém předmětu řízení, o jeho části nebo základu, svým obsahem může jít nad rámec předmětu řízení, ale vždy musí zahrnovat vypořádání nároků, které byly předmětem řízení. Zvláštním smírem je tzv.

---

¹¹⁸ Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Linde Praha. 2011. Str. 323

¹¹⁹ David, L., Ištvanek, F. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. díl. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. Str. 301

¹²⁰ § 99 odst. 1 OSŘ ve znění účinném do 31. 8. 2012

podmíněný smír¹²¹, u něhož je účastníky stanovena určitá hmotněprávní lhůta pro odvolání smíru, a soud tak může tento smír schválit až po uplynutí určené lhůty.

Pokud je smír uzavřen, rozhoduje soud o jeho schválení ve formě usnesení. Při tom posuzuje, zda není v rozporu s právními předpisy. Shledá-li takový rozpor, smír neschválí a vydá o tom usnesení, po jehož právní moci se pokračuje v řízení (§ 99 odst. 2). V opačném případě soudní smír schválí usnesením o schválení smíru, ve kterém rozhodne také o nákladech řízení v souladu s § 146 odst. 1 písm. b) v případě, že ujednání o nákladech nezahrnuli účastníci do smíru. Usnesení o schválení nebo neschválení smíru musí být odůvodněno a ve výroku uvedeno úplné znění smíru. Dle § 202 odst. 1 písm. h) není proti usnesení o schválení smíru přípustné odvolání, což nevylučuje přípustnost odvolání proti usnesení o neschválení smíru.¹²² Zákon ale poskytuje zvláštní prostředek k nápravě, tzv. návrh na zrušení usnesení o schválení smíru. Na základě § 99 odst. 3 může soud rozsudkem zrušit usnesení o schválení smíru, je-li smír podle hmotného práva neplatný (např. dle ustanovení § 37 – 40, § 49, §49a apod.). Zrušením usnesení pozbývá smír závaznosti a účinky pravomocného rozsudku. Pro podání návrhu je ze zákona stanovena lhůta tři let, která běží od právní moci usnesení o schválení smíru.¹²³ Z opravných prostředků lze využít žalobu na obnovu řízení dle § 228 odst. 2: „Žalobou na obnovu řízení účastník může napadnout také pravomocné usnesení, kterým byl schválen smír, lze-li důvody obnovy vztahovat i na předpoklady, za nichž byl smír schvalován.“¹²⁴

Schválením smíru řízení končí, smír (soudní i přetorský) má stejné účinky jako pravomocný rozsudek. Platí, že jeho obsah „je závazný pro účastníky a v zákonem stanovených případech též pro třetí osoby (§ 159a odst. 1,2) a pro všechny orgány (§ 159a odst. 4) a že smír je titulem pro výkon rozhodnutí nebo exekuci.“¹²⁵

---

¹²¹ Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 – 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Str. 644

¹²² Tamtéž, str. 413, 644 - 645

¹²³ Knoblochová, V. Alternativní způsob řešení sporů: Porovnání soudního smíru a mediace. Právník č. 9/2000. Str. 862 - 863

¹²⁴ § 228 odst. 2 OSŘ ve znění k 31. 8. 2012

¹²⁵ Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 – 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Str. 645

4.1.2 Mediační jednání ve věcech péče o nezletilé

První zákonnou zmínku o mediaci jako takové přinesla novela občanského soudního řádu č. 295/2008 Sb., účinná od 1. 10. 2008, která v souvislosti s řešením rodinných konfliktů zavedla možnost mediačního jednání. Ustanovení § 100 odst. 3 OSŘ tak dává soudu možnost, nikoli však povinnost, ve věcech péče o nezletilé uložit účastníkům na dobu nejvýše 3 měsíců účast na mimosoudním smírčím nebo mediačním jednání, přičemž účast na uvedených jednáních nelze uložit po dobu platnosti předběžného opatření podle § 76b odst. 1 (případy domácího násilí).¹²⁶

Současně pro účel provedení mimosoudního smírčího nebo mediačního jednání zavedla novela v § 110 odst. 2 fakultativní přerušování řízení. Toho se užije v případě, že účastníci souhlasí s provedením mimosoudního smírčího nebo mediačního jednání včetně toho, aby soud mohl vyžadovat informace o průběhu jednání, a zároveň jestliže se to nepřičí účelu řízení. Soud dále může stanovit podmínky pro další trvání přerušování, zejména povinnost účastníků informovat soud o průběhu a výsledku mimosoudního smírčího nebo mediačního jednání, vyjma informací o skutečnostech, které vyšly při jednání najevo, ale na výsledek neměly vliv.¹²⁷ Na to navazuje ustanovení § 111 odst. 3: „Jestliže je řízení přerušeno podle § 110, pokračuje v něm soud na návrh po uplynutí tří měsíců. Jestliže je řízení přerušeno podle § 110 odst. 2, soud s ohledem na povahu daného řízení pravidelně zjišťuje stav mimosoudního jednání. S výjimkou řízení o rozvod může soud na návrh a v případech podle § 110 odst. 2 i bez návrhu pokračovat v řízení i před uplynutím této lhůty, jsou-li pro to závažné důvody. Není-li návrh na pokračování v řízení podán do jednoho roku, soud řízení zastaví.“¹²⁸

Poslední ustanovení, kdy se OSŘ výslovně věnuje mediaci, je v rámci vykonávacího řízení v § 273 odst. 2 písm. a). Soud má dle tohoto ustanovení možnost nařídit účast na mimosoudním smírčím nebo mediačním jednání tomu, kdo dobrovolně neplní rozhodnutí nebo dohodu o výchově nezletilých dětí, popř. o úpravě styku s nimi schválenou soudem anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, a to je-li to účelné a nejvýše na dobu tří měsíců.¹²⁹ K účelnosti se vyjadřoval i Ústavní

¹²⁶ § 100 odst. 3 OSŘ ve znění účinném k 1. 10. 2008

¹²⁷ § 110 odst. 2 tamtéž

¹²⁸ § 111 odst. 3 tamtéž

¹²⁹ § 273 odst. 2 písm. a) tamtéž

soud, když posuzoval tvrzené porušení základních práv a svobod obecnými soudy tím, že nařídily účast na mediačním jednání, aniž by to bylo účelné. ÚS konstatoval, že obecné soudy svá rozhodnutí ohledně účelnosti nařízené mediace náležitým způsobem odůvodnily, proto se nejedná o porušení základních práv a svobod a ÚS nepřísluší přezkoumávat závěr obecných soudů o účelnosti nařízení mediace pouze z hlediska jeho věcné správnosti.¹³⁰

4.1.3 Řízení před zprostředkovatelem

Obdobou mediačního řízení je tzv. řízení před zprostředkovatelem, které je upraveno v zákoně č. 2/1991 Sb. o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení § 11 zakládá smluvním stranám možnost po dohodě zvolit zprostředkovatele, který řízení povede. Pokud si strany zprostředkovatele nezvolí, určí ho ze seznamu zprostředkovatelů a rozhodců vedeného Ministerstvem práce a sociálních věcí na návrh kterékoliv ze smluvních stran ministerstvo.¹³¹ Řízení před zprostředkovatelem pak probíhá tak, že zprostředkovatel sdělí stranám návrh na řešení sporu a pokud do 5 dnů není spor vyřešen, je považováno za neúspěšné. Náklady řízení, které zahrnují především odměnu zprostředkovatele, hradí smluvní strany půl na půl.¹³²

4.1.4 Hmotněprávní základ mediace

Cílem mediace je „dohoda, čili mimosoudní hmotněprávní úprava práv a povinností znesvářených stran dosažená konsenzuálním projevem vůle, obdobně jako u narovnání podle § 585 ObčZ.“¹³³ Už v době před zakotvením mediace v našem právním řádu bylo tedy možné uzavřít dohodu podobnou mediační dohodě, prostřednictvím níž si strany upravily sporná a pochybná práva.

Narovnání dle § 585 až 587 zákona č. 40/1964 Sb. občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 8. 2012, definuje Švestka a kol. jako dohodu účastníků

---

¹³⁰ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 13. září 2011, sp. zn. II. ÚS 1740/11

¹³¹ § 11 zák. č. 2/1991 Sb. o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů

¹³² Zahradníková, R. Organizace justičního systému. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. Str. 144

¹³³ Korbel, F. Mediace v netrestních věcech. Právní rozhledy č. 24/2009. Dostupné z: www.beck-online.cz

závazkového právního vztahu, kterou účastníci odstraňují spornost nebo pochybnost vzájemných práv a povinností tím, že je nahrazují novými, přičemž dosavadní závazek zanikne v rozsahu nahrazení novým závazkem. Po sjednání dohody o narovnání se již nelze domáhat původního závazku. To je důležité také pro promlčení, neboť promlčecí lhůta k uplatnění nového nároku vyplývajícího z dohody počíná ode dne, kdy mohlo být právo vykonáno poprvé.¹³⁴ „Institut narovnání slouží především k tomu, aby se předešlo dalším sporům, jeho účelem není zjištění, jak se věci mají, ale odstranění pochybností tím, že se původní závazek, ve kterém se sporné právo vyskytlo, ruší a nahrazují se závazkem novým.“¹³⁵ Sporností je tady míněn rozdílný názor účastníků o existenci, platnosti či obsahu závazku, pochybnost může být ohledně otázek právních i skutkových. Sporné otázky jsou pak řešeny vzájemnými ústupky. Pokud jde o rozsah, narovnáním lze upravit jakákoliv sporná práva, včetně promlčených, ale vyjma těch, na něž účastník nemohl pomýšlet. Pokud by strany chtěly narovnání vztáhnout na další vzájemná práva a povinnosti, která nejsou sporná, musí to jednoznačně vyplývat z obsahu dohody.¹³⁶ O formě dohody o narovnání pojednává § 585 odst. 2 ObčZ: „Byl-li dosavadní závazek zřízen písemnou formou, musí být dohoda o narovnání uzavřena písemně; totéž platí, týká-li se dohoda promlčeného závazku.“¹³⁷

Ne vždy dochází ke změně vzájemných práv a povinností. Účastníci mohou po vyjasnění sporných skutečností v dohodě pouze potvrdit, popř. konkrétněji vymezit svá dosavadní práva a povinnosti. Dohoda o narovnání může být také schválena soudem jako soudní smír buď již před zahájením řízení v rámci tzv. smírčího řízení dle § 67 an. OSŘ anebo v průběhu řízení dle § 99 OSŘ.¹³⁸

Jak již bylo uvedeno v první kapitole práce, inominátní smlouva dle ustanovení § 51 ObčZ je právním základem pro dosud neupravené alternativní metody, a tedy i pro mediaci v době neexistující zvláštní právní úpravy. Na základě zásady smluvní autonomie mohou subjekty v občanském právu zvolit pro jejich konkrétní případ obsah, formu i typ smlouvy, aby co možná nejúplněji mohly

¹³⁴ Švestka, J., Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník II. § 460 až 880. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Str. 1712 – 1713

¹³⁵ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 5. června 2000, sp. zn. IV. ÚS 13/2000

¹³⁶ § 587 ObčZ ve znění účinném do 31. 8. 2012

¹³⁷ § 585 odst. 2 tamtéž

¹³⁸ Handlar, J. Zánik závazků dohodou v občanském a obchodním právu. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Str. 98 – 99. S odkazem na podkapitulu 4.1.1.

realizovat své individuální potřeby a zájmy. Jediné omezení spočívá v tom, že smlouva nesmí odporovat obsahu nebo účelu ObčZ.¹³⁹

4.2 Po přijetí zákona o mediaci

Velice diskutovaný a dlouho připravovaný zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), ve znění pozdějších předpisů, zakotvil mediaci jako alternativní způsob řešení sporů v netrestních věcech do našeho právního řádu a tím posílil její postavení v procesním právu vedle obvykle používaného soudního řízení. Je potřeba ale zmínit, že neexistoval shodný názor na to, zda je přijetí samostatné právní úpravy mediace v soukromoprávních věcech nezbytné. Z diskuze nad právní úpravou vyvstalo hned několik otázek a argumentů pro a proti přijetí zvláštního zákona o mediaci, nad kterými bylo třeba se zamyslet.

Pro přijetí zvláštního zákona hovořil v první řadě fakt, že mediace tak, jak se používala před jejím zákonným zakotvením, neměla žádné hmotněprávní následky, zejména nestavěla promlčecí a prekluzivní lhůty, což na její oblíbenosti rozhodně nepřidalo. Strany nezvolí mediaci, pokud jim není garantováno, že pro případ neúspěchu mediačního řízení a neuzavření dohody nedojde k uplynutí promlčecí či prekluzivní lhůty a ony se tak budou moct obrátit se svými nároky na soud.¹⁴⁰ Dalším argumentem bylo to, že „samostatná právní úprava mediace může být především jasným signálem, že stát mediaci podporuje a vnímá její význam. Tato skutečnost může nezanedbatelným způsobem přispět k výraznému posílení důvěry v mediaci. Zejména mezi širokou veřejností bude pozitivně hodnoceno, že základní rámce mediace jsou zákonem upraveny, že mediaci mohou provádět pouze k tomu vzdělaní a odborně zdatní mediátoři a že účinky mediace jsou jasným a pochybnosti nevzbuzujícím způsobem zakotveny v právním řádu.“¹⁴¹ Pro přijetí zákona o mediaci hovořila také praxe v evropských státech, kde se potvrdilo, že mediace je nejeфекtivnější jako součást systému občanského soudnictví, který uzavírání dohod podporuje. Ve většině členských států EU je mediace, potažmo mimosoudní řešení

---

¹³⁹ Švestka, J., Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentář. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. Str. 446

¹⁴⁰ Pfeifferová, M. Nad některými aspekty připravované právní úpravy mediace. Právní rozhledy č. 5/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁴¹ Horáček, T. Mediace v soukromoprávních věcech jako předmět samostatné právní úpravy. Právní fórum č. 3/2010. Dostupné z: www.beck-online.cz

sporů obecně, upravena v právních předpisech, které různou intenzitou možnost využití mediace podporují.¹⁴² A konečně byla neopomenutelným důvodem pro existenci samostatného zákona o mediaci povinnost ČR implementovat Směrnici, která ukládala ČR „připravit, schválit a uvést v platnost a účinnost vnitrostátní právní úpravu mediace.“¹⁴³

„Námitkou proti jejímu přijetí může být pouhá nechuť zavádět cokoliv cizího do našeho právního řádu. Další námitka nebo otázka je, proč zavádět do našeho právního řádu mediaci, máme-li v OSŘ upraven soudní smír, jehož význam a účel je podobný významu a účelu mediace. Je evidentní, že jde o námitku velice přesvědčivou, neboť vlastnosti obou institutů jsou prakticky totožné“¹⁴⁴, nicméně jak bylo popsáno v předchozích kapitolách, významné rozdíly přeci jen existují, a proto bych této námitce nepřikládala velký význam při posuzování přijetí zákonné úpravy.

Zvláštní právní úprava v podobě zákona o mediaci nakonec s ohledem na argumenty byla přijata. Důvodová zpráva k zákonu shrnuje tehdejší situaci tak, že v českém právním řádu bylo žádoucí zakotvit alespoň základní právní rámec mediace, právní účinky jejího zahájení, možnost povinného mediačního řízení jako alternativy soudního procesu, čímž by vzniklo ideální prostředí pro úspěšné působení kvalifikovaných a vyškolených mediátorů.¹⁴⁵ Zákon o mediaci tedy posílil postavení mediace v právním řádu, zvýšil atraktivnost a důvěryhodnost procesu mediace a povědomí široké veřejnosti o možnosti využití mediace jako výhodné alternativy k občanskému soudnímu řízení.

---

¹⁴² Důvodová zpráva k zák. o mediaci

¹⁴³ Štandera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁴⁴ Knoblochová, V. Alternativní způsob řešení sporů: Porovnání soudního smíru a mediace. Právník č. 9/2000. Str. 871

¹⁴⁵ Důvodová zpráva k zák. o mediaci

5 Právní úprava mediace

5.1 Mediace v rámci EU

V souvislosti s celosvětovou hospodářskou krizí si rovněž Evropská unie začala uvědomovat výhody alternativních řešení sporů a začala se v této oblasti více angažovat. „Organizuje řadu programů právní spolupráce na multimediální, regionální a bilaterální úrovni, podporuje vědecký výzkum procesů řešení sporů způsobem, jež je alternativou k soudním rozhodnutím.“¹⁴⁶ Na půdě EU byla přijata řada významných dokumentů, které upravovaly a nabádaly členské státy k podpoře využívání alternativních metod. V případě mediace vydala Evropská komise v dubnu 2002 zelenou knihu o alternativním řešení sporů v občanských a obchodních věcech, která obsahuje informace o stavu alternativních metod řešení sporů v EU a podněcuje k rozsáhlým diskuzím s členskými státy a zúčastněnými subjekty o možných opatřeních na podporu využívání mediace.¹⁴⁷ Výsledkem snah EU v oblasti mediace je Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES ze dne 21. května 2008, o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech.

Směrnice by se měla dle čl. 8 vztahovat pouze na mediaci v přeshraničních sporech¹⁴⁸, nicméně jak je v ní uvedeno dále, členskými státy nebrání, aby její ustanovení uplatnily i na vnitrostátní mediační řízení. Pro členské státy je Směrnicí vymezen minimální rozsah vnitrostátní právní úpravy mediace, tedy co by rozhodně v úpravách nemělo chybět. Jedná se zejména o důvěrnost mediace, běh promlčecích a prekluzivních lhůt a vykonatelnost mediační dohody.¹⁴⁹ Členské státy byly povinny právní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto Směrnicí uvést v účinnost do 21. května 2011, avšak zdaleka ne všechny členské státy stanovený termín dodržely, což je případ i ČR.

---

¹⁴⁶ Jilková, R. Alternativní způsoby řešení sporů. Proč mediace? Bulletin advokacie č. 10/2002. Str. 70

¹⁴⁷ Směrnice 2008/52/ES ze dne 21. května 2008

¹⁴⁸ Dle čl. 2 Směrnice definován jako „spor, v němž má alespoň jedna ze stran sporu bydliště nebo se obvykle zdržuje v jiném členském státě než kterákoli jiná strana“

¹⁴⁹ Pfeifferová, M. Nad některými aspekty připravované právní úpravy mediace. Právní rozhledy č. 5/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

5.2 Zákon o mediaci

Hlavním důvodem přijetí zákona o mediaci je snaha umožnit všem osobám alternativní řešení jejich konfliktů metodou rychlého a kultivovaného mimosoudního řešení, dále odbřemenění soudů, možnost vyhnout se soudním sporům a řešit konflikt bez dlouhých čekacích lhůt, bez zbytečných finančních nákladů a zdlouhavé psychické zátěže stran a v neposlední řadě zájem dítěte v rodinných sporech.¹⁵⁰ Jak již bylo zmíněno, nad zněním zákona se velice dlouho diskutovalo, než byl přijat. Nakonec nebyla dodržena ani implementační lhůta Směrnice a zákon byl schválen až téměř o rok později, dne 2. května 2012, s účinností ode dne 1. září 2012.

Zákon upravuje mediaci legislativně definovanou jako „postup při řešení konfliktu za účasti jednoho nebo více mediátorů, kteří podporují komunikaci mezi osobami na konfliktu zúčastněnými tak, aby jim pomohli dosáhnout smírného řešení jejich konfliktu uzavřením mediační dohody“¹⁵¹, přičemž speciálně je vymezena rodinná mediace jako „mediace, která se zaměřuje na řešení konfliktů vyplývajících z rodinných vztahů.“¹⁵² Jde o mediaci v netrestních věcech, tzn. kromě rodinných sporů také ve věcech občanskoprávních, pracovních, obchodních a správních. Obecně zákon upravuje průběh mediace, osobu tzv. zapsaného mediátora a výkon jeho činnosti, organizaci mediace a správní delikty v souvislosti s mediací. Vnáší rovněž změny do řady právních předpisů, a to do občanského soudního řádu, obchodního i občanského zákoníku, zákona o advokacii a dalších.

5.2.1 Mediátor

Zákon se asi nejvíce věnuje osobě mediátora. Už úvodní ustanovení je zásadní, neboť v § 1 je stanoveno, že „zákon upravuje výkon a účinky mediace prováděné zapsanými mediátory“¹⁵³, kterými jsou fyzické osoby zapsané v seznamu mediátorů, vedeném Ministerstvem spravedlnosti. To znamená, že zákon reguluje pouze ta mediační jednání, která vedou mediátoři splňující požadavek zápisu v seznamu. „Zákon však nezakazuje podnikání v oblasti mediace podle živnostenského zákona. Bude tedy možno vykonávat mediaci i v dosavadním

---

¹⁵⁰ Důvodová zpráva k zák. o mediaci

¹⁵¹ § 2 písm. a) zák. o mediaci

¹⁵² § 2 písm. b) tamtéž

¹⁵³ § 1 tamtéž

(živnostenském) režimu.¹⁵⁴ Na takto zachovanou mediaci se ale zákonná úprava spolu s právními účinky, které zavádí, nevztahuje. Tím vzniká jakási dvoukolejnost v civilní mediaci, kdy vedle sebe existují dva druhy mediace, jedna zákonem upravená a druhá, na kterou se zákon o mediaci nevztahuje. Toto řešení nepovažují za příliš šťastné, nicméně na základě zásady dobrovolnosti mediace stále bude pouze na stranách sporu, jakého mediátora si zvolí.

Zákon zavádí rovněž pojem hostující mediátor¹⁵⁵ a upravuje jeho činnost v ČR. Rozumí se jím státní příslušník jiného členského státu nebo fyzická osoba uvedená v příslušném právním předpisu¹⁵⁶, která může vykonávat mediační činnost dočasně nebo příležitostně a za podmínek stanovených zákonem o mediaci.

5.2.1.1 Podmínky výkonu činnosti mediátora

Základní podmínkou k tomu, aby někdo mohl poskytovat mediační služby v souladu se zákonem o mediaci, je zápis v seznamu spravovaném Ministerstvem spravedlnosti, a to na základě žádosti. V žádosti dotyčná osoba uvede osobní a identifikační údaje dle § 17 a připojí zákonem stanovené dokumenty. Zákon v ustanovení § 16 stanovuje předpoklady osoby mediátora.

V první řadě musí být osoba způsobilá k právním úkonům a bezúhonná¹⁵⁷. Za bezúhonného se nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s výkonem činnosti mediátora. Překážkou pro zápis mediátora do seznamu je dále jeho vyškrtnutí Ministerstvem v předcházejících 5 letech kvůli závažnému nebo opakovanému porušování zákonných povinností.¹⁵⁸

Zákon nastavuje také minimální dosažené vzdělání, a to vysokoškolské v magisterském studijním programu.¹⁵⁹ Nespecifikuje ale obor vzdělání, čímž

---

¹⁵⁴ Doležalová, M. a Leynseele, P. Mediace v právním prostředí. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁵⁵ § 19 zák. o mediaci

¹⁵⁶ Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁷ § 16 odst. 1 písm. a), b) v souvislosti s odst. 2 zák. o mediaci

¹⁵⁸ § 16 odst. 1 písm. e) tamtéž

¹⁵⁹ § 16 odst. 1 písm. c) tamtéž

ponechává možnost poskytovat mediační služby různým odborníkům z oblasti práva, psychologie, sociologie a jiných vědních disciplín.

Další podmínkou je složení zkoušky mediátora¹⁶⁰, jejímž obsahem je „ověření odborných znalostí a dovedností potřebných pro výkon činnosti mediátora, a to z oblasti mediace a dalších způsobů mimosoudního řešení sporů, včetně příslušné právní úpravy, mediačních technik, základních lidských práv a svobod, občanského, obchodního a pracovního práva, rodinného práva, práva na ochranu spotřebitele, občanského práva procesního a základů psychologie a sociologie.“¹⁶¹ Zákon rozlišuje dva druhy zkoušek, a to základní zkoušku mediátora a speciální zkoušku z rodinné mediace, kterou musí složit mediátor, pokud chce v této oblasti mediovat. Rodinná mediace je podle všeobecných názorů tak citlivou oblastí, že se pro její výkon vyžadují další předpoklady.¹⁶² Zkoušku umožňuje Ministerstvo na základě žádosti a po uhrazení poplatku. To neplatí pro mediátory - advokáty, pro něž zajišťuje zkoušky Česká advokátní komora v souladu se zákonem o advokacii.¹⁶³ Ohledně náležitostí zkoušky mediátora a zkoušky z rodinné mediace, včetně náležitostí žádosti o vykonání zkoušky, způsobu jmenování zkušebních komisařů a provádění zkoušek vydalo Ministerstvo v souladu se zákonem o mediaci vyhlášku č. 277/2012 Sb., o zkouškách a odměně mediátora.

Oprávnění k výkonu mediační činnosti může být ze zákonných důvodů pozastaveno nebo může zaniknout na základě vyškrtnutí ze seznamu Ministerstva. Pozastavení je možné na základě vlastního rozhodnutí mediátora, a to dnem, který je uveden v žádosti a u mediátora - advokáta uložením kárného opatření dnem, kdy byl o pozastavení učiněn zápis do seznamu mediátorů.¹⁶⁴ V prvním případě pozastavení končí dnem, kdy dotyčný mediátor požádal o obnovu oprávnění, ve druhém případě dnem, kdy uplynula doba, po kterou bylo pozastavení uloženo.¹⁶⁵ K úplnému zániku dochází vyškrtnutím mediátora ze seznamu, důvody jsou stanoveny taxativně v § 22. Jedná se o situace, kdy mediátor zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého, byl zbaven nebo omezen ve způsobilosti k právním úkonům, přestal být bezúhonný, nepodal

---

¹⁶⁰ § 16 odst. 1 písm. d) a § 23 zák. o mediaci

¹⁶¹ § 23 odst. 7 tamtéž

¹⁶² Důvodová zpráva k zák. o mediaci

¹⁶³ § 23 odst. 1 a 6 zák. o mediaci

¹⁶⁴ § 21 odst. 1 písm. a) a b) tamtéž

¹⁶⁵ § 21 odst. 2 a 3 tamtéž

v době do 5 let po pozastavení jeho činnosti žádost o obnovu, zažádal sám o vyškrtnutí, byl do seznamu zapsán, ačkoliv nesplňoval některou z podmínek pro zápis nebo závažným způsobem či opakovaně i přes písemné upozornění Ministerstva porušil povinnosti stanovené zákonem o mediaci a u hostujícího mediátora případ, kdy bylo jiným členským státem odejmuto oprávnění vykonávat činnost srovnatelnou s mediační činností.¹⁶⁶ Nad to stanovuje § 3 odst. 2 povinnost mediátora, resp. bývalého mediátora o takové skutečnosti neprodleně informovat sporné strany. Do té doby, nejdéle však 3 měsíce, trvají účinky zahájené mediaci.¹⁶⁷

5.2.1.2 Práva a povinnosti mediátora

Výčet základních povinností mediátora při výkonu jeho činnosti nalezneme v § 8. Patří mezi ně zejména povinnost provádět mediaci osobně, nezávisle, nestranně a s náležitou odbornou péčí, respektovat názory stran konfliktu a vytvářet podmínky pro jejich vzájemnou komunikaci. Pokud má mediátor pochybnosti o své nestrannosti a nezávislosti musí dle ustanovení § 5 odst. 1 odmítnout provedení mediaci z důvodu možné podjatosti. Totéž naopak může učinit, jestliže má pocit, že je narušena nezbytná důvěra mezi ním a některou ze stran konfliktu.¹⁶⁸ Dalšími povinnostmi jsou informační, potvrzovací a doručovací povinnost a povinnost prohlubovat odborné znalosti a soustavně se vzdělávat. Zákon se ale nijak blíže nevypořádává s otázkou dalšího vzdělávání mediátorů, resp. kdo vzdělávání zajišťuje. V tomto ohledu byl novelizován zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, týkající se ale pouze mediátorů - advokátů, jejichž vzdělávání v oblasti mediaci zajišťuje ČAK.¹⁶⁹ Z důvodové zprávy k zákonu o mediaci pak vyplývá, že Ministerstvo v rámci svého dohledu dle § 13 by mělo dohlížet i nad případnými školicími zařízeními.¹⁷⁰ Do budoucna by mohlo být sjednocujícím řešením založení profesní komory sdružující mediátory, která by zajišťovala vzdělávání i dozor nad výkonem mediační činnosti.

---

¹⁶⁶ § 22 zák. o mediaci

¹⁶⁷ § 3 odst. 2 tamtéž

¹⁶⁸ § 5 tamtéž

¹⁶⁹ § 49a odst. 1 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění účinném k 1. 9. 2012

¹⁷⁰ Důvodová zpráva k zák. o mediaci

Výše zmiňované obecné povinnosti vytyčují jednání zapsaného mediátora a zároveň garantují stranám určitou kvalitu mediačních služeb.¹⁷¹ Při výkonu činnosti musí být mediátor rovněž náležitě označen jako „zapsaný mediátor“, popř. „zapsaná mediátorka“. Toto specifické označení nesmí používat nikdo jiný než registrovaný mediátor.¹⁷²

Mezi základními ustanoveními je zakotvena také poučovací povinnost, kterou mediátor uplatňuje již před zahájením mediace. Poučením mediátor informuje „strany konfliktu o svém postavení při mediaci, o účelu a zásadách mediace, o účincích smlouvy o provedení mediace a mediační dohody, o možnosti mediaci kdykoliv ukončit, o odměně mediátora za provedenou mediaci a o nákladech mediace. Mediátor je povinen strany konfliktu výslovně poučit o tom, že zahájením mediace není dotčeno právo stran konfliktu domáhat se ochrany svých práv a oprávněných zájmů soudní cestou, a že za obsah mediační dohody jsou odpovědné pouze strany konfliktu.“¹⁷³

Zvláštní pozornost věnuje zákon povinnosti mlčenlivosti mediátora jako stěžejnímu prvku důvěry v proces mediace. Ustanovení § 9 zakotvuje povinnost mediátora a dalších osob, které se podílejí na průběhu mediace „zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s přípravou a výkonem mediace, a to i po vyškrtnutí ze seznamu. To platí i v případě, že nebyla uzavřena smlouva o provedení mediace.“¹⁷⁴ Mlčenlivosti zprošťují pouze sporné strany, popř. jejich právní nástupci. K prolomení této povinnosti dochází v situaci, kdy je zahájeno soudní nebo jiné řízení, jehož předmětem je spor plynoucí z výkonu činnosti mediátora mezi ním a stranou konfliktu (např. spor mezi mediátorem a stranou o odpovědnost za škodu či o zaplacení mediátorovy odměny) a dále v rozsahu nezbytném pro svou obranu v rámci výkonu dohledu nad činností mediátora nebo v kárném řízení.¹⁷⁵

Mediátor má za provedenou mediaci právo na sjednanou odměnu a náhradu hotových výdajů (zejména cestovní výdaje, poštovné a náklady na pořízení opisů

---

¹⁷¹ Štandera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁷² § 11 zák. o mediaci

¹⁷³ § 3 odst. 4 tamtéž

¹⁷⁴ § 9 odst. 1 a 4 tamtéž

¹⁷⁵ § 9 odst. 2 a 3 tamtéž

a kopií) dle § 10 včetně DPH, je-li jejím plátcem. Pokud strany neupraví způsob úhrady nákladů a hotových výdajů ve smlouvě o provedení mediace, platí, že hradí půl na půl, v čemž se promítá vztah sporných stran založený na principu „vítěz-vítěz“.¹⁷⁶

5.2.2 Průběh mediace

Vzhledem k neformálnímu charakteru mediace, není možné detailně vymezit její průběh. Zákon obsahuje jen základní zásady řízení a dále zahájení a ukončení mediačního procesu. Tato základní úprava je nezbytná především z hlediska právních účinků mediace. Další postup je vždy různý, odvislý od osoby mediátora, jeho způsobu vedení procesu a zvolených taktik. „Pokud by zákon podrobně upravoval podmínky procesu, hrozilo by, že řada mediací svázaná přílišnou formalizací nedospěje k dohodě nebo dohodu soud neschválí pro formální porušení zákona.“¹⁷⁷

Mediace se zahajuje uzavřením písemné smlouvy mezi spornými stranami a minimálně jedním mediátorem, tzv. smlouvou o provedení mediace. § 4 odst. 2 stanovuje obecné náležitosti smlouvy o provedení mediace, mezi které patří zejména označení stran konfliktu a osoby mediátora, vymezení předmětu mediace, výši nebo způsob určení odměny mediátora a dobu, po kterou má mediace probíhat, popř. ujednání o době neurčité.¹⁷⁸

Způsoby ukončení mediace upravuje zákon o mediaci v § 6 odst. 3:¹⁷⁹

- uzavřením mediační dohody,
- doručením písemného prohlášení mediátora všem stranám konfliktu, že mediaci ukončil z některého zákonného důvodu (k tomu viz níže),
- okamžikem, kdy je mediátorem doručeno ostatním stranám konfliktu písemné prohlášení jedné ze stran konfliktu, že v mediaci nebude nadále pokračovat,
- souhlasným písemným prohlášením všech stran konfliktu o ukončení mediace podepsaným mediátorem,
- uplynutím doby stanovené ve smlouvě o provedení mediace,

---

¹⁷⁶ § 10 zák. o mediaci

¹⁷⁷ Důvodová zpráva k zák. o mediaci

¹⁷⁸ § 2 písm. e) a § 4 zák. mediaci

¹⁷⁹ § 6 odst. 3 tamtéž

- pozastavením oprávnění k výkonu činnosti mediátora nebo vyškrtnutím mediátora ze seznamu,
- dále smrtí, prohlášením za mrtvého nebo zánikem jedné ze stran konfliktu nebo smrtí mediátora nebo jeho prohlášením za mrtvého.

Zákon též vymezuje důvody, pro které mediátor obligatorně nebo fakultativně ukončí mediaci. Dle odst. 1 je povinen zahájený mediační proces ukončit, pokud má důvodné pochybnosti o své nepodjatosti nebo se s ním strany konfliktu nesešly déle než 1 rok. Naopak je oprávněn ukončit mediaci z důvodu narušení nezbytné důvěry mezi ním a některou stranou nebo neuhrazení sjednané zálohy, na kterou má dle § 10 nárok.¹⁸⁰

Za úspěšnou mediaci se považuje taková, kterou strany ukončí uzavřením písemné dohody upravující jejich vzájemná práva a povinnosti, tzv. mediační dohody¹⁸¹. Jejimi náležitostmi jsou kromě podpisů stran konfliktu také datum jejího uzavření a podpis mediátora, kterým se potvrzuje, že mediační dohoda byla uzavřena v rámci mediace¹⁸², nicméně není zodpovědný za obsah mediační dohody, tu ponechává zákon na stranách konfliktu¹⁸³, které jsou smluvními stranami dohody. To však nevyklučuje obecnou odpovědnost za škodu, kterou případně „způsobí porušením povinnosti v souvislosti s přípravou a výkonem mediace, ale má možnost se této odpovědnosti zprostit, pokud škodě nemohlo být zabráněno.“¹⁸⁴

5.2.3 Organizace mediace

Organizaci mediace lze rozlišit podle osoby mediátora do dvou skupin. Obecně spravuje a dohlíží nad oblastí mediace Ministerstvo spravedlnosti. Do jeho pravomocí patří podle § 24 především zajišťování zkoušek mediátorů, vedení a správa seznamu mediátorů včetně jejich zápisu a vyškrtávání, pozastavování činnosti mediátora a obecný dohled nad výkonem činnosti mediátorů.¹⁸⁵

¹⁸⁰ § 6 odst. 1 a 2 zák. o mediaci

¹⁸¹ § 2 písm. f) tamtéž

¹⁸² § 7 tamtéž

¹⁸³ § 3 odst. 3 tamtéž

¹⁸⁴ Štandera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁸⁵ § 13 a 24 zák. o mediaci

Pokud se ale jedná o mediaci v advokacii, vykonává dohled nad mediátory - advokáty Česká advokátní komora. Ta tohoto zvláštního postavení dosáhla v rámci přípravy zákona o mediaci a zakotvení zvláštní úpravy pro advokáty argumentovala tím, že na advokáty jsou kladeny větší profesní nároky a ČAK již dohlíží na jejich advokátní činnost.¹⁸⁶ „Pravomoci ČAK se však uplatní pouze vůči advokátům; advokátní koncipienti spadají pod režim Ministerstva.“¹⁸⁷ Komora zajišťuje vzdělávání advokátů v oblasti mediace a rovněž zkoušky na mediátory podle zákona o mediaci, rozhoduje o případném závažném nebo opětovném zaviněném porušení povinností stanovených zákonem o mediaci v kárném řízení ve smyslu zákona o advokacii.¹⁸⁸ Na mediátory - advokáty se proto nevztahuje ustanovení zákona o mediaci týkající se správních deliktů.¹⁸⁹

5.2.4 Správní delikty

Hlava III. zákona o mediaci upravuje v souladu se zásadami správního trestání správní delikty na úseku mediace, kterých se dopouštějí fyzické osoby vydávající se za mediátory (neoprávněně užijí označení „mediátor“) nebo zapsaní mediátoři, kteří nejsou advokáti, a to porušením zákonných povinností (povinnost mlčenlivosti, informační a doručovací povinnost apod.). Konkrétně jsou upraveny přestupky v § 25, za něž lze uložit pokutu až do výše 100 000 Kč a správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob v § 26, u kterých je možné podle povahy uložit pokutu do 50 000 Kč, popř. do 100 000 Kč.¹⁹⁰ „Mediátor je dle definice v obchodním zákoníku vždy podnikatelem a uvedených deliktů se může dopustit vždy pouze při výkonu mediace, a proto se v jeho případě jedná o jiné správní delikty, a nikoli o přestupky.“¹⁹¹ Ustanovení § 27 odst. 4 zakotvuje pravomoc Ministerstva k projednání správních deliktů v prvním stupni.

---

¹⁸⁶ Štandera, J. Mediace – možná cesta z labyrintu soudního řízení? Právní rozhledy č. 22/2011. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁸⁷ Doležalová, M. a Leynseele, P. Mediace v právním prostředí. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁸⁸ § 49a odst. 1 a § 49b odst. 1 a 2 zák. o advokacii

¹⁸⁹ Doležalová, M. a Leynseele, P. Mediace v právním prostředí. Právní rozhledy č. 12/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

¹⁹⁰ § 25 až 27 zák. o mediaci

¹⁹¹ Důvodová zpráva k zák. o mediaci

6 Vliv zavedení mediace do právního řádu ČR

Zavedení mediace do našeho právního řádu přináší nový, moderní a pro všechny strany výhodný způsob řešení sporů, kterým mediace bezpochyby je. Až zákonná úprava posílila postavení mediace v právním řádu, neboť přijetím zákona o mediaci došlo k novelizacím nejdůležitějších právních předpisů hmotného a procesního práva, na základě kterých získala mediace chybějící právní účinky a tím i postavení významného procesního institutu.

6.2 Z pohledu civilního procesu

Zavedením mediace do právního řádu ČR došlo k upevnění její pozice v civilním procesním právu. Důsledkem zavedení mediace je rovněž novelizace občanského soudního řádu. Změny se promítly hned v několika ustanoveních, které byly buď změněny, nebo doplněny. K nejdůležitějším změnám patří poučovací povinnost soudu o možnosti řešit spor mediací a mediace nařízená soudem.

Poučovací povinnost soudu o možnosti řešit spor mediací byla zavedena proto, aby se účastníci řízení o takové možnosti vůbec dozvěděli. Mediace je institut poměrně nový, v praxi nezaběhlý a povědomí veřejnosti o alternativních metodách obecně je nízké. Proto když se strany obrátí se sporem na soud, měl by soud o takové variantě vhodně informovat.¹⁹² Dle § 99 odst. 1 upozorní předseda senátu účastníky na možnost využít mediaci podle zákona o mediaci, uzná-li to podle povahy věci za vhodné.¹⁹³ Vzhledem k umístění této povinnosti právě v § 99 je možné dovodit, že vhodnost poučení o mediaci se bude vztahovat na věci, v nichž lze uzavřít a schválit smír. Může se zdát, že tímto je omezována pravomoc soudce schválit stranami uzavřený smír, popř. věc rozsoudit. Právě naopak, informační povinnost o mediaci spíše doplňuje jeho dosavadní smírčí pravomoc. Soudce tímto způsobem poskytuje sporným stranám další možnost a nezbytné informace tak, aby se institutu mediace dostalo větší pozornosti a mohl být plně využíván. Poučovací pravomoc

---

¹⁹² Důvodová zpráva k zák. o mediaci

¹⁹³ § 99 odst. 1 OSŘ ve znění účinném k 1. 9. 2012

předseda senátu uplatní též v rámci přípravy jednání ve smyslu § 114a odst. 2 písm. b).

Zřejmě nejdůležitější změnou je zavedení mediace nařízené soudem. Tato obecná úprava nařízené mediace nahradila dosavadní úpravu umožňující soudu pouze ve věcech péče o nezletilé uložit stranám účast na mimosoudním smířčím nebo mediačním jednání. Tato podoba úpravy nařizované mediace v OSŘ se jevila jako nevyhovující především pro nejasnost pojmů mimosoudního smířčího či mediačního jednání. Nově formulované ustanovení tak poskytuje soudům účinný nástroj, který jim umožní efektivně využít nového institutu nařizované mediace ke zkrácení soudního řízení a k vyřešení sporu ke spokojenosti obou stran konfliktu, a to nejen ve věcech péče o nezletilé, jak tomu bylo před přijetím zákona o mediaci, ale ve všech soukromoprávních vztazích. Je potřeba si uvědomit, že mediaci jako takovou nelze nařídit, princip dobrovolnosti zůstal zachovaný. Novelizované ustanovení § 100 odst. 3 a § 114c odst. 3 písm. d) pouze soudu umožňuje s ohledem na účelnost a vhodnost věci nařídit účastníkům první setkání se zapsaným mediátorem v rozsahu 3 hodin, ale zda účastníci na jednání s mediátorem uzavřou smlouvu o provedení mediace, je pouze na nich. Přestože je otázka účelnosti a vhodnosti nařízené mediace ponechána na uvážení soudu, měl by své rozhodnutí, i vzhledem k vyjádření Ústavního soudu o účelnosti¹⁹⁴, řádně odůvodnit.

Na osobě mediátora se primárně dohodnou strany konfliktu. Pouze pokud se bez zbytečného odkladu nedomluví, stanoví ho předseda senátu. V této souvislosti se vedla další z mnoha diskuzí, a to ohledně výběru mediátora při nařízené mediaci. Tedy zda si účastníci řízení, popř. soud bude moci vybírat ze seznamu Ministerstva jakéhokoliv mediátora nebo pouze mediátora s vysokoškolským právnickým vzděláním, které je vyžadováno pro výkon advokacie. I když je v důvodové zprávě jasně stanovený druhý případ, zákon o mediaci bližší specifikaci výběru zapsaného mediátora nezakotvuje¹⁹⁵, a ponechává tak volnost výběru omezenou pouze zmíněným seznamem.

Na prvním setkání s mediátorem by měl mediátor účastníky obeznámit s povahou a výhodami mediace a celkově na ně působit tak, aby měli zájem se

---

¹⁹⁴ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 13. září 2011, sp. zn. II. ÚS 1740/11 a blíže k tomuto usnesení viz kapitola 4.1.2

¹⁹⁵ Důvodová zpráva k zák. o mediaci

mediaci podrobit. Už na této první schůzce by se měl pokusit alespoň o „náznak řešení konfliktu, neboť pokud budou první tři hodiny tohoto setkání spočívat pouze v osvětlení toho, co to mediace je a k čemu má sloužit, nebudou mít strany konfliktu vůli a chuť v mediaci pokračovat.“¹⁹⁶

Po dobu nařízené mediace, nejdéle však po 3 měsíce, je soudní řízení přerušeno.¹⁹⁷ Pokud je ale řízení přerušeno ve smyslu § 110, může „soud na návrh, jsou-li pro to závažné důvody, a i bez návrhu v případě, že to odůvodňují zájmy nezletilého dítěte, pokračovat v řízení i před uplynutím této lhůty. Není-li návrh na pokračování v řízení podán do 1 roku, soud řízení zastaví.“¹⁹⁸

V souvislosti s touto novou pravomocí předsedy senátu byla stanovena nepřipustnost odvolání proti usnesení, kterým bylo první setkání s mediátorem nařízeno.¹⁹⁹ Zákon o mediaci rovněž zrušil ustanovení § 110 odst. 2, ve kterém byly uvedeny podmínky, kdy lze řízení přerušit za účelem mediačního jednání.

Odměna pro mediátora podle zákona o mediaci za první setkání s mediátorem nařízené soudem podle § 100 odst. 3 tvoří náklady řízení.²⁰⁰ Výši této odměny, nedohodnou-li se účastníci řízení s mediátorem jinak, stanovuje vyhláška Ministerstva o zkouškách a odměně mediátora v ustanovení § 15 tak, že za každou započatou hodinu přísluší mediátorovi částka ve výši 400 Kč včetně DPH, je-li jejím plátcem.²⁰¹ Mediátorovu odměnu za nařízené první setkání (i v přípravném jednání) platí strany rovným dílem, za účastníka osvobozeného od soudních od soudních poplatků platí stát.²⁰² Protože je odměna za první setkání součástí nákladů řízení, může v konečném důsledku tuto odměnu nahradit druhému z účastníků ten účastník řízení, který bude ve věci neúspěšný ve smyslu § 142 odst. 1. O určité sankční ustanovení byl doplněn § 150 týkající se výjimečného nepřiznání náhrady nákladů řízení. Soud je oprávněn výjimečně zcela nebo zčásti náhradu nákladů řízení nepřiznat, jestliže se účastník bez vážného důvodu nepodrobí prvnímu setkání

---

¹⁹⁶ Čuhelová, K a Šmíd, O. Mediace v některých rodinně-právních věcech de lege ferenda. Právní fórum č. 5/2012. Dostupné z: ASPI

¹⁹⁷ § 100 odst. 3 OSŘ ve znění účinném k 1. 9. 2012

¹⁹⁸ § 111 odst. 3 tamtéž

¹⁹⁹ § 202 odst. 1 písm. p) tamtéž

²⁰⁰ § 137 odst. 1 tamtéž

²⁰¹ § 15 vyhlášky č. 277/2012 Sb., o zkouškách a odměně mediátora

²⁰² § 140 odst. 4 OSŘ ve znění účinném k 1. 9. 2012 v souvislosti s § 10 odst. 3 zák. o mediaci

s mediátorem, které soud nařídil.²⁰³ K tomuto ustanovení Ústavní soud konstatoval, že „nepřiznání nákladů řízení je zcela na úvaze obecného soudu, přičemž nelze dohledat ústavněprávní povinnost obecného soudu, postupovat podle citovaného ustanovení. Navíc, nepřistoupí-li obecný soud k jeho aplikaci, nemusí svůj postup ani odůvodňovat, neboť se nejedná o situaci, kdy by vybočil z obecného pravidla o přiznávání nákladů řízení.“²⁰⁴ Naopak motivaci k využití mediačního řízení lze najít v ustanovení § 10 odst. 7 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, kde jsou stanoveny podmínky pro placení soudních poplatků tak, aby řešení prostřednictvím mediačního procesu bylo pro sporné strany výhodnější než pokračovat v soudním řízení. Dle tohoto ustanovení je účastníkům řízení garantováno vrácení 80 % zaplaceného soudního poplatku v případě uzavření smíru před rozhodnutím soudu ve věci samé.²⁰⁵

Ve věcech péče o nezletilé byl zákonem o mediaci potvrzen a jen s ohledem na zavedení institutu mediace upraven § 273 odst. 2 písm. a), dle kterého může soud postihnout nařízením prvního setkání s mediátorem osoby dobrovolně neplnící soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o výchově nezletilých dětí, popřípadě o úpravě styku s nimi anebo rozhodnutí o navrácení dítěte.²⁰⁶

6.3 Z pohledu účinků mediace

6.3.1 Hmotněprávní účinky zahájené mediace

Jedním z hlavních důvodů přijetí zvláštní právní úpravy byl fakt, že mediace tak, jak byla využívána, neměla žádné hmotněprávní účinky a obava z promlčení či prekluze práva v souvislosti s použitím mediace byla pochopitelná. To se u uzákoněné mediace změnilo. Novelizací příslušných ustanovení ObčZ a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, se se zahájením mediačního řízení spojil účinek stavení promlčecích a prekluzivních lhůt.

---

²⁰³ § 150 OSŘ ve znění účinném k 1. 9. 2012

²⁰⁴ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 23. ledna 2013, sp. zn. IV. ÚS 78/13

²⁰⁵ § 10 odst. 7 zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění účinném k 1. 9. 2012

²⁰⁶ § 273 odst. 2 písm. a) OSŘ ve znění účinném k 1. 9. 2012

V ObčZ se jedná o ustanovení § 112 a 583. Na promlčení práva se vztahuje ustanovení § 112, které stanovuje, že promlčecí doba nepoběží od zahájení mediačního procesu, tzn. od uzavření smlouvy o provedení mediace, po celou dobu jejího průběhu, až do okamžiku skončení mediace. Na způsob ukončení není brán zřetel. Promlčecí lhůta též nepoběží, probíhá-li mediace ohledně práva, pro které byl již navržen výkon rozhodnutí.²⁰⁷ Prekluzi upravuje § 583 v novém odst. 2, který jednoduše uvádí, že prekluzivní lhůta po dobu prováděné mediace neběží.²⁰⁸

V ObchZ dopadá mediace na ustanovení § 404a, 406 a 408. Stejně jako v občanském právu i tady platí, že promlčecí doba přestává běžet, jestliže je zahájena mediace podle zákona o mediaci.²⁰⁹ Dle § 408 se doba vedení mediace nezapočítává do objektivní desetileté promlčecí lhůty.²¹⁰ Ustanovení § 406 upravuje stavení promlčecí lhůty ve vztahu věřitele ke spoludlužníkům a třetím osobám. Odst. 1 stanovuje, že „mediace zahájená s jedním spoludlužníkem způsobuje, že přestala běžet promlčecí doba proti jinému spoludlužníku, jenž je s ním ohledně projednávaného nároku zavázán společně a nerozdílně, jestliže jej věřitel vyrozumí písemně o zahájeném řízení nebo zahájené mediaci před uplynutím promlčecí doby.“²¹¹ „Je-li mezi věřitelem a třetí osobou zahájena mediace ohledně závazku, k jehož splnění použil věřitel plnění poskytnuté dlužníkem, přestane běžet promlčecí doba ohledně práva věřitele, jestliže oznámí písemně dlužníku před uplynutím promlčecí doby, že bylo proti němu zahájeno uvedené řízení nebo že byla zahájena mediace s touto třetí osobou.“²¹² V § 406 odst. 3 se stanoví, že pokud v těchto případech mediace skončí, promlčecí doba ohledně práva věřitele nepřestala běžet, ale neuplyne dříve než za jeden rok po jejím ukončení.²¹³

Jak již bylo zmíněno, stavení promlčecích a prekluzivních lhůt se vztahuje pouze na mediaci podle zákona o mediaci, tedy na mediaci vedenou zapsaným mediátorem ve smyslu zákona o mediaci. Díkce tohoto zákona nepřiznává právní účinky mediačnímu procesu, který vedou neregistrovaní mediátoři živnostníci. Mnoho odborníků nepovažuje takovou úpravu za šťastné řešení. Laická veřejnost

²⁰⁷ § 112 ObčZ ve znění účinném k 1. 9. 2012

²⁰⁸ § 583 tamtéž

²⁰⁹ § 404 ObchZ ve znění účinném k 1. 9. 2012

²¹⁰ § 408 tamtéž

²¹¹ § 406 odst. 1 tamtéž

²¹² § 406 odst. 2 tamtéž

²¹³ § 406 odst. 3 tamtéž

může být navíc uvedena v omyl zákonem zavedenou legislativní zkratkou „mediátor“ a rozdíl mezi zapsaným a nezapsaným mediátorem si nebude uvědomovat. Případným promlčením nebo zánikem jeho práva bude nemile překvapen.²¹⁴ V tomto ohledu by do budoucna bylo zřejmě lepší právní úpravu sjednotit.

6.3.2 Účinky mediační dohody

S ohledem na dobrovolnost mediačního řízení a aktivní přístup stran v jeho průběhu, kdy jsou to právě účastníci, kdo nese odpovědnost za výsledek řízení, se předpokládá, že budou výslednou mediační dohodou respektovat a plnit jednotlivá ujednání. I přesto je ale pochopitelné, že účinek mediace v podobě přímé vykonatelnosti mediační dohody by poskytl stranám pocit větší právní jistoty.²¹⁵

Stejně na to nazírá EU, která ve Směrnici již v úvodním ustanovení podporuje postavení mediace vedle soudního řízení v tom smyslu, že dodržování mediačních dohod pouze na základě dobré vůle stran, by nemělo být mediaci na škodu. Členské státy by proto měly zajistit možnost vykonatelnosti těchto dohod.²¹⁶ Povinnost umožnit vykonatelnost mediačních dohod dále rozvíjí v čl. 6: „Členské státy zajistí, aby strany, nebo jedna z nich s výslovným souhlasem ostatních, mohly žádat, aby byl obsah písemné dohody vyplývající z mediace učiněn vykonatelným. Obsah takové dohody nebude učiněn vykonatelným, pokud je v daném případě v rozporu s právem členského státu, v němž je žádost podávána, nebo pokud právo uvedeného členského státu neumožňuje jeho vykonatelnost.“²¹⁷ Způsob úpravy vykonatelnosti ponechává Směrnice na členských státech.

Mediační dohody u nás nejsou přímo vykonatelné. Autoři zákona o mediaci nepovažovali přímou vykonatelnost za vhodné řešení především s ohledem na osobu mediátora, u kterého není stanoven požadavek právnického vzdělání²¹⁸, a „nebylo by tak možné požadovat po mediátorovi odpovědnost za soulad uzavřených mediačních

---

²¹⁴ Pfeifferová, M. Nad některými aspekty připravované právní úpravy mediace. Právní rozhledy č. 5/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

²¹⁵ Tamtéž

²¹⁶ bod 19 úvodního ustanovení Směrnice 2008/52/ES

²¹⁷ Čl. 6 Směrnice

²¹⁸ Důvodová zpráva k zák. o mediaci

dohod se zákonem, resp. nebylo by možné jejich soulad se zákonem zajistit.²¹⁹ Místo přímé vykonatelnosti byla nakonec poskytnuta vykonatelnost zprostředkovaná, a to schválením mediační dohody soudem ve formě smíru, příp. předložením mediační dohody notáři s žádostí o sepsání notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti.²²⁰ Ještě v loňském roce bylo možné obrátit se rovněž na exekutora, který mohl zajistit vykonatelnost mediační dohody sepsáním exekutorského zápisu s doložkou přímé vykonatelnosti dle ustanovení § 78 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2012. Rozsáhlou novelou exekučního řádu č. 396/2012 Sb. bylo však ustanovení o pravomoci exekutora sepsat exekutorský zápis zrušeno. Tato kompetence je tedy od 1. ledna 2013 ponechána pouze notářům.

Schválením mediační dohody soudem, jako jedna z možností zajištění vykonatelnosti, je soudu dána možnost zkontrolovat, zda není obsah mediační dohody v rozporu s platnými právními předpisy. V tomto ohledu je nově upraveno ustanovení § 67 odst. 2 o smírčím řízení, dle kterého je soud povinen rozhodnout o schválení mediační dohody uzavřené stranami podle zákona o mediaci do 30 dnů do zahájení smírčího řízení.²²¹

Druhým způsobem, jak učinit mediační dohodu vykonatelnou, je notářský zápis se svolením k vykonatelnosti. „Tato možnost vychází přímo z příslušných právních předpisů a není důvod, aby ji zákon o mediaci omezoval.“²²² Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, ve svém ustanovení § 71b odst. 1 stanovuje, že „notář sepíše na žádost notářský zápis o dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu, v níž svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (vedena exekuce) a aby byl takový notářský zápis exekučním titulem, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní.“²²³ Následující odstavec upravuje náležitosti takto předložené dohody,

---

²¹⁹ Pfeifferová, M. Nad některými aspekty připravované právní úpravy mediace. Právní rozhledy č. 5/2012. Dostupné z: www.beck-online.cz

²²⁰ Horáček, T. Mediace v soukromoprávních věcech jako předmět samostatné právní úpravy. Právní fórum č. 3/2010. Dostupné z: www.beck-online.cz

²²¹ § 67 odst. 2 OSŘ ve znění účinném k 1. 9. 2012

²²² Důvodová zpráva k zák. o mediaci

²²³ § 71b odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

kterými jsou označení osoby oprávněné a osoby povinné, skutečnosti zakládající nárok oprávněného, předmět a dobu plnění a prohlášení povinného o svolení k vykonatelnosti zápisu. Též může obsahovat podmínky i vzájemné povinnosti oprávněné osoby, na jejichž splnění je poskytnutí předmětu plnění vázáno.²²⁴ Splňuje-li tyto zákonné náležitosti, je veřejnou listinou ve smyslu § 134 OSŘ a také exekučním titulem dle § 274 odst. 1 písm. e) OSŘ.

---

²²⁴ § 71b odst. 2 a 3 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

7 Závěr

Mediaci lze chápat jako alternativu k soudnímu řízení, s jejím neustálým rozvojem v posledních letech spíše jako jeho doplněk či dokonce institut soudu velice blízký. Mediace jako konsenzuální proces je založen na principu dobrovolnosti, nezávaznosti a důvěrnosti, na zájmu stran vyjednávat a jejich odpovědnosti za výsledek mediace a na vedoucí pozici mediátora, který je ale nezávislý a nestranný, dále na vhodném prostředí pro komunikaci stran s cílem dospět k efektivnímu řešení, kterým by měla být mediační dohoda o urovnání sporu. Existuje celá řada důvodů, proč si vybrat mediaci spíše než soudní řízení. Mediace je především rychlejší a levnější, s ohledem na neveřejnost mediačního řízení uchovává soukromí stran, je méně formalizovaná, tudíž se lépe přizpůsobí potřebám sporných stran, jako komunikační metoda zachovává přátelské a obchodní vztahy a v neposlední řadě končí oboustranným vítězstvím.

Mediace se do ČR dostala zhruba před dvaceti lety. Zpočátku byla využívána hlavně v oblasti trestního práva, kde byla také uzákoněna, a postupně se rozvíjela i do oblasti soukromoprávní, nicméně až do loňského roku s legislativním nedostatkem. I přesto bylo možné mediaci využívat. Pojem mediace, mediační jednání a podobné instituty upravoval občanský soudní řád hned v několika ustanoveních.

V květnu 2012, po nekonečných diskuzích a úpravách, byl přijat zvláštní zákon upravující mediaci v netrestních věcech. Tím ČR splnila závazky dané Směrnicí EU o zakomponování právní úpravy mediace do právního řádu a celkově posílila její postavení v procesním právu vedle obvykle používaného soudního řízení. Zákon se vztahuje na mediaci sporů, které vznikají z občanskoprávních, rodinných, obchodních, pracovních a správních vztahů. Definiuje pojem mediace, obecně upravuje její průběh, osobu tzv. zapsaného mediátora, podmínky výkonu jeho činnosti a seznam zapsaných mediátorů, organizaci mediace pod vedením Ministerstva spravedlnosti a České advokátní komory a správní delikty v oblasti mediace. Rovněž novelizuje řadu právních předpisů, zejména občanský soudní řád, obchodní a občanský zákoník, zákon o advokacii a další.

Zavedení mediace do našeho právního řádu má největší dopady na občanské soudní řízení. Provedenými změnami v souvislosti s přijetím zákona o mediaci byla soudu přidána poučovací povinnost o možnosti řešit spor mediací a zakotvena mediace nařízená soudem spočívající v tom, že předseda senátu může nařídit účastníkům první setkání se zapsaným mediátorem. Faktem ale zůstává to, že v praxi se po více jak půl roční účinnosti zákona o mediaci nic neděje. Není divu, že soudci svou pravomoc zatím nevyužili, když seznam mediátorů donedávna ještě ani neexistoval, a nebylo proto možné mediaci nařídit. Ministerstvo spravedlnosti teprve na konci prosince 2012 zveřejnilo úplné znění testových otázek pro písemnou část zkoušky mediátora a první oficiální zkoušky tak proběhly až na začátku roku 2013.

Uzákonění mediace má vliv taktéž na mediaci samotnou, resp. na její zahájení, neboť novelizací příslušných ustanovení občanského a obchodního zákoníku došlo ke spojení zahájení mediace s hmotněprávními účinky. Po dobu mediace, od jejího zahájení až do konce, neběží promlčecí ani prekluzivní lhůty. Zavedením hmotněprávních účinků byla posílena důvěra v mediaci, kdy je účastníkům garantováno to, že v případě neúspěšné mediace nedojde k promlčení ani zániku jejich práva. Dalším aspektem z pohledu účinků mediace je vykonatelnost mediační dohody. Právní úprava nezakotvuje přímou vykonatelnost, pouze zprostředkovanou, a to buď schválením mediační dohody soudem či sepsáním notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti.

Přijetím zákona o mediaci byl vytvořen právní rámec pro její používání a posílena její pozice tak, aby jejímu intenzivnějšímu využití nic nebránilo. To ale nestačí. Nyní je na soudcích, aby se naučili a byli ochotní nový institut správně používat a zejména závisí na sporných stranách, zda jsou schopné se oprostít od přesvědčení o vlastní výhře ve sporu a dát šanci smírnému vyřešení, které skýtá nesčetně výhod. Pokud bude mediace v praxi využívána v takové míře, jak předpokládá důvodová zpráva, mělo by dojít k odbřemenění soudů na jedné straně a k efektivnímu uspokojování sporných stran na straně druhé.

Resumé

The theme of this diploma work is Reflection of Mediation Act in Civil Procedure. The work deals with the Act no. 202/2012 Coll., on Mediation and Change of Some Laws (Mediation Act) and the institute of mediation in the field of private law mainly in connection with civil procedure.

The aim of this diploma work is to provide general and comprehensive information about the institute of mediation as one of the alternative dispute resolution (ADR) methods, to underline its advantages against judicial procedure, to compare its position and possibility of using before passing the Mediation Act and after that, and to analyze this Act, especially in the light of its consequences for civil procedure.

The work consists of five main parts. The first one defines ADR methods in general, compares them with the traditional judicial procedure within the meaning of the same and different features, advantages and disadvantages, and provides summary and basic information about each method of ADR. Another part focuses directly on the mediation, the process of mediation, a mediator and his role in the process, and also comparison of judicial procedure with mediation process considering advantages of mediation. The next part deals with the position of mediation and institutes similar to mediation in procedural law and legal code of the Czech Republic before passing of the Mediation Act and afterwards. The last two parts are the most important ones of the work. They treat of legal regulation within the European Union, especially in the Czech Republic, and an effect of legal mediation on civil procedure. First of all, they analyze in detail the Mediation Act, its regulation of a registered mediator, initiation and finalization of mediation and organization of mediation. They also describe consequences of mediation from the view of civil procedure and effects of mediation.

This diploma work should provide complete and available information about mediation in the field of private law, its position in legal code of the Czech Republic and its effect on civil procedure.

Seznam použité literatury

Monografie

- 1) BROŽOVÁ, M. *Právo spolupráce a praxe práva spolupráce neboli Collaborative law a Collaborative practice: Metoda týmového řešení sporů na bázi práva spolupráce jako jedné z alternativních metod mimosoudního řešení sporů*. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. s. 96 – 110. ISBN 978-80-86723-92-1
- 2) DAVID, L., IŠTVÁNEK, F. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 1. díl. 1. vydání*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 1072 s. ISBN 978-80-7357-460-4
- 3) DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 – 200za. Komentář. 1. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2009. 1600 s. ISBN 978-80-7400-107-9
- 4) HANDLAR, J. *Zánik závazků dohodou v občanském a obchodním právu. 1. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2010. 144 s. ISBN 978-80-7400-184-0
- 5) HOLÁ, L. *Mediace v teorii a praxi. 1. vydání*. Praha: Grada, 2011. 270 s. ISBN 978-80-247-3134-6
- 6) HOLÁ, L. *Mediace: způsob řešení mezilidských konfliktů. 1. vydání*. Praha: Grada, 2003. 190 s. ISBN 80-247-0467-6
- 7) KOHOUTEK, J. *Mediace z pohledu ministerstva spravedlnosti ČR*. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. s. 13 – 14. ISBN 978-80-86723-92-1
- 8) KOPALOVÁ, M., ZAHUMENSKÝ, D. *Jak se dohodnout bez soudu: mediace jako prostředek řešení sporů ve zdravotnictví*. Brno: Liga lidských práv, 2010. 23 s. ISBN 978-80-87414-00-2
- 9) PAVLOVÁ, L. *Mimosoudní způsoby řešení sporů a jejich výhody*. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. s. 38 – 41. ISBN 978-80-86723-92-1

- 10) RABAN, P. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2004. 745 s. ISBN 80-7179-873-8
- 11) RISKIN, L., KEATING, J. M., Jr., ARNOLD, T. *Mediace, aneb, Jak řešit konflikty*. Praha: Pallata, 1997. 126 s. ISBN 80-901710-6-0
- 12) ROZEHNALOVÁ, N. *Alternativní řešení sporů mezi obchodníky*. In: Pavlová, L., Veteška, J. K aktuálním otázkám vyjednávání, mediace, rozhodčího řízení a tzv. práva na spolupráci. Praha: UJAK Praha, 2010. s. 43 – 47. ISBN 978-80-86723-92-1
- 13) ROZEHNALOVÁ, N. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 386 s. ISBN 978-80-7357-324-9
- 14) ŠÍŠKOVÁ, T. *Facilitativní mediace: řešení konfliktu prostřednictvím mediátora*. 1. vyd. Praha: Portál, 2012. 207 s. ISBN 978-80-262-0091-8
- 15) ŠVESTKA, J., SPÁČIL J., ŠKÁROVÁ M., HULMÁK M. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2009. 2471 s. ISBN 978-80-7400-108-6
- 16) WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2011. 712 s. ISBN 978-80-7201-842-0
- 17) ZAHRADNÍKOVÁ, R. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. 396 s. ISBN 978-80-7380-044-4

Periodika

- 1) BĚHOUNEK, T. *Mediace v civilním řízení*. *Právní rozhledy*. 2004, č. 19. Dostupné z: www.beck-online.cz
- 2) BĚLOHLÁVEK, A. *Alternativní způsoby řešení civilních a obchodních sporů (tzv. ADR) v evropském kontextu*. *Evropské právo*. 2003, č. 6. Dostupné z: www.beck-online.cz
- 3) ČELADNÍK, F. *Opomíjená mediace v občanských a obchodních věcech*. *Právní rádce* [online]. 2010. Dostupné z: http://pravniradce.ihned.cz/c4-10077440-40730240-F00000_d-opomijena-mediace-v-obcanskych-a-obchodnich-vecech

- 4) ČUHELOVÁ, K., ŠMÍD, O. Mediacie v některých rodinně-právních věcech de lege ferenda. *Právní fórum*, 2012, č. 5. Dostupné z: ASPI
- 5) DOLEŽALOVÁ, M. Mediacie. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 2, s. 44 – 46
- 6) DOLEŽALOVÁ, M., VAN LEYNSEELE, P. Mediacie v právním prostředí. *Právní rozhledy*, 2012, č. 12. Dostupné z: www.beck-online.cz
- 7) HAVELKA, T., MICHEL, D. Mediacie v Německu - právní aspekty a soulad s německým stavovským právem. *Bulletin advokacie*, 2005, č. 6, s. 31 – 33
- 8) HORÁČEK, T. Mediacie v soukromoprávních věcech jako předmět samostatné právní úpravy. *Právní fórum*, 2012, č. 3. Dostupné z: www.beck-online.cz
- 9) CHOLENSKÝ, R. Mimosoudní řešení sporů ve zdravotnictví: příležitost pro mediaci. *Právní rozhledy*, 2007, č. 11. Dostupné z: www.beck-online.cz
- 10) JILKOVÁ, R. Alternativní způsoby řešení sporů. Proč mediacie? *Bulletin advokacie*, 2002, č. 10, s. 69 – 73
- 11) KNOBLOCHOVÁ, V. Alternativní způsob řešení sporů: Porovnání soudního smíru a mediace. *Právník*, 2000, č. 9, s. 857 – 874
- 12) KORBEL, F. Mediacie v netrestních věcech. *Právní rozhledy*, 2009, č. 24. Dostupné z: www.beck-online.cz
- 13) LASÁK, J. Směrnice o některých aspektech zprostředkování v obchodních a občanských věcech aneb návrh právního rámce pro mediaci v EU. *Právní rozhledy*, 2007, č. 2. Dostupné z: www.beck-online.cz
- 14) LUŇÁČKOVÁ, O. Mediacie: přijatelná cesta z konfliktu. In: *Medián* [online]. Dostupné z: www.median-os.cz/cs/clanky/mediace-prijatelna-cesta-z-konfliktu/
- 15) PFEIFFEROVÁ, M. Nad některými aspekty připravované právní úpravy mediace. *Právní rozhledy*, 2012, č. 5. Dostupné z: www.beck-online.cz
- 16) PLCH, D. Alternativní způsoby řešení sporů v mezinárodním obchodním styku. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 6-7, s. 64 – 71
- 17) RIPKE, L. Die fünf Phasen der Mediation. *Zeitschrift für Mediation*, 1998, č. 2. In: Zahradníková, R. Mediacie a soudní proces. *Soudce*, 2007, č. 2, s. 12 – 22
- 18) SPIROVÁ, K. Alternativní způsoby řešení sporů – mediacie. *Právní fórum*, 2010, č. 3. Dostupné z: www.beck-online.cz
- 19) ŠTANDERA, J. Mediacie – možná cesta z labyrintu soudního řízení? *Právní rozhledy*, 2011, č. 22. Dostupné z: www.beck-online.cz

- 20) VAN LEYNSEELE, P., VAN DE PUTTE, F., DOLEŽALOVÁ, M.. Mediace jako doplněk (či alternativa?) soudního procesu. *Bulletin advokacie*. 2002, č. 8, s. 30 – 45
- 21) ZAHRADNÍKOVÁ, R. Mediace a soudní proces. *Soudce*, 2007, č. 2, s. 12 – 22
- 22) ZOULÍK, F. Mediace jako alternativa soudního sporu. *Bulletin advokacie*, 2001, č. 8, s. 28 – 35

Právní předpisy

- 1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/52/ES ze dne 21. května 2008, o některých aspektech mediace v občanských a obchodních věcech
- 2) Vyhláška č. 277/2012 Sb., o zkouškách a odměně mediátora
- 3) Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů
- 4) Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), ve znění pozdějších předpisů
- 5) Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediální službě, ve znění pozdějších předpisů
- 6) Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- 7) Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- 8) Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů
- 9) Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů
- 10) Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů
- 11) Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
- 12) Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- 13) Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Soudní rozhodnutí

- 1) Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 2. června 1997, sp. zn. III. ÚS 144/97
- 2) Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 5. června 2000, sp. zn. IV. ÚS 13/2000
- 3) Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 15. července 2002, sp. zn. IV. ÚS 174/02
- 4) Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 13. září 2011, sp. zn. II. ÚS 1740/11
- 5) Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 23. ledna 2013, sp. zn. IV. ÚS 78/13

Internetové zdroje

- 1) *CLEAS – collaborative law effective amicable solutions* [online]. Dostupné z: www.collaborativelaw.cz
- 2) *NALUS: Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu* [online]. Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>
- 3) *Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky* [online]. Dostupné z: www.soud.cz
- 4) *Unie pro rozhodčí a mediační řízení ČR* [online]. Dostupné z: www.urmr.cz

Ostatní zdroje

- 1) Důvodová zpráva k zák. č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci)

Přílohy

Příloha č. 1: Smlouva o provedení mediace

SMLOUVA O PROVEDENÍ MEDIACE

uzavřená níže uvedeného dne mezi

A. [***]

B. [***]

jako stranami konfliktu (dále jen „strany“)

a

C. [***]

IČ: [***]

ev. č. ČAK [***]

se sídlem / místem podnikání [***]

jako zapsaným mediátorem (dále jen „mediátor“).

Strany a mediátor jsou dále označovány jako „účastníci“.

1. PŘEDMĚT SMLOUVY

1.1. Mezi stranami vznikl konflikt ohledně [***] (dále jen „konflikt“).

1.2. Vzhledem k tomu, že strany mají zájem vyřešit konflikt přátelsky a mimosoudní cestou, dohodly se spolu s mediátorem, že se konflikt pokusí vyřešit nebo narovnat mediací pod vedením mediátora, v souladu s touto smlouvou a za podmínek v ní stanovených (dále jen „mediace“).

1.3. Mediace je zahájena uzavřením této smlouvy.

1.4. Zahájením mediace není dotčeno právo stran domáhat se ochrany svých práv a oprávněných zájmů soudní cestou.

2. MÍSTO A PRŮBĚH MEDIACE

2.1. Mediace bude probíhat do doby uzavření dohody, kterou se konflikt vyřeší nebo narovná (dále jen „mediační dohoda“), případně do doby jednostranného ukončení mediace kterýmkoliv z účastníků.

2.2. Setkávání účastníků za účelem řešení konfliktu mediací se bude konat v sídle mediátora (dále jen „mediační setkání“).

2.3. První mediační setkání se uskuteční dne [***] v [***] hodin. Pokud se účastníci nedohodnou jinak, bude datum a čas každého dalšího mediačního setkání účastníky dojednáno vždy na závěr předchozího mediačního setkání.

2.4. Za strany budou na mediačních setkáních vystupovat a jejich jménem jednat

a) [***] za stranu A

b) [***] za stranu B

2.5. Strany berou na vědomí, že celý průběh mediace bude řízen mediátorem, a souhlasí s tím, že při mediaci budou dbát jeho pokynů a dodržovat pravidla slušného chování a vstřícného jednání.

2.6. Strany berou na vědomí, že mediátor povede mediaci takovým způsobem, který považuje za vhodný, přičemž je povinen zohledňovat návrhy stran, zejména s ohledem na rychlé, účelné a oboustranně přijatelné vyřešení konfliktu.

2.7. Mediace se kromě účastníků mohou zúčastnit i jiné osoby, pokud s tím souhlasí všichni účastníci. O účasti nezávislých odborníků rozhoduje mediátor.

2.8. Jednání na mediačních setkáních se bude vést ústně a nebude o něm sepsován žádný formální písemný záznam. Mediátor je však oprávněn si při jednání pořizovat poznámky o průběhu mediace, stanoviscích jednotlivých stran a informacích, které mu poskytl.

2.9. Mediátor je oprávněn v průběhu mediace vyzvat strany k separátnímu jednání bez účasti druhé strany. Takové jednání je možné, pokud obě strany se separátním jednáním vysloví souhlas.

2.10. V případě, že strany v průběhu mediace dosáhnou shody ohledně narovnání nebo vyřešení konfliktu, mediátor do 7 dní od takového společného rozhodnutí stran sepiše mediační dohodu na základě bodů předem odsouhlasených stranami. Za obsah mediační dohody jsou odpovědné pouze strany.

2.11. Pokud strany nebudou schopny dosáhnout shody ohledně narovnání nebo vyřešení konfliktu do [***] dní ode dne prvního mediačního setkání, je mediátor oprávněn stranám navrhnout ukončení mediace, pokud z dosavadního průběhu bude mít za zřejmé, že konflikt není možné vyřešit.

3. ODMĚNA MEDIÁTORA

3.1. Strany se zavazují, že uhradí mediátorovi odměnu za mediaci ve výši [***] za každou započatou hodinu trvání mediačního setkání. Uvedená výše odměny nezahrnuje případnou daň z přidané hodnoty (dále jen „odměna“).

3.2. Každá strana se zavazuje uhradit 50 % odměny na základě faktury vystavené mediátorem a jí doručené.

3.3. Mediátor je oprávněn před zahájením prvního mediačního setkání požadovat po stranách poskytnutí zálohy na úhradu odměny ve výši [trojnásobku] hodinové sazby.

3.4. Mediátorovi vzniká nárok na odměnu, a právo vystavit fakturu, po ukončení každého mediačního setkání.

3.5. V případě, že se neuskuteční účastníky dojednané mediační setkání, je mediátor oprávněn vyúčtovat straně, které se k jednání bez omluvy nedostavila, storno poplatků ve výši [hodinové sazby]. Za omluvenou neúčast se považuje situace, kdy se strana omluví alespoň 24 hodin před plánovaným mediačním setkáním, nebo pokud jí v účasti zabránila překážka, jež nastala nezávisle na její vůli a jejíž vznik nemohla předvídat, pokud strana tuto překážku nebyla schopna s vynaložením přiměřeného úsilí odvrátit nebo překonat.

4. PRÁVA A POVINNOSTI STRAN

4.1. Mediace je dobrovolná a každá ze stran je oprávněna kdykoliv a bez udání důvodu mediaci ukončit písemným oznámením doručeným ostatním účastníkům.

4.2. Každá strana je povinna zajistit, aby její zástupce byl plně kvalifikovaný a informovaný, aby za ni mohl v celém rozsahu jednat, a měl příslušná oprávnění a pravomoc za stranu uzavřít jejím jménem mediační dohodu.

4.3. Strany souhlasí s tím, že budou jednat v průběhu mediace aktivně a předkládat účastníkům veškeré informace a podklady, které se týkají konfliktu, a podněty, které mohou k vyřešení nebo narovnání konfliktu vést.

4.4. Každá strana je povinna ostatní účastníky neodkladně informovat o všech záležitostech, které se týkají její účasti v mediaci nebo mohou mít vliv na její průběh.

4.5. Po uzavření této dohody nebudou strany jednostranně kontaktovat mediátora, ani mu sdělovat ohledně konfliktu nebo druhé strany žádné nevyžádané informace. To se netýká informací sdělených mediátorovi při separátním jednání v rámci mediace, o kterém budou obě strany mediátorem předem informovány.

5. PRÁVA A POVINNOSTI MEDIÁTORA

5.1. Strany berou na vědomí, že mediátor vystupuje jako nezávislá osoba, že není zástupcem ani jedné ze stran a že nemá oprávnění konflikt jakkoliv pravomocně rozhodnout.

5.2. Mediátor se zavazuje, že bude mediaci vést a řídit s odbornou péčí a že bude nestranně oběma stranám pomáhat v nalézání možných prostředků k vyřešení nebo narovnání konfliktu.

5.3. Mediátor se zdrží jakéhokoliv právního hodnocení konfliktu, pokud k tomu nebude shodně vyzván stranami. Zároveň mediátor nebude vystupovat jako svědek nebo znalec v jakémkoliv formálním řízení nebo jiném vyjednávání týkajícím se konfliktu.

5.4. Mediátor se zavazuje sepsat mediační dohodu na základě pokynů stran a v souladu se zákonem. Vzhledem k tomu, že mediátor zodpovídá za právní správnost a proveditelnost takové dohody, je oprávněn odmítnout uvést do dohody taková ujednání, která jsou právně neplatná nebo nevynutitelná.

5.5. Mediátor je oprávněn navrhnout stranám ukončení mediace před dosažením dohody stran ohledně vyřešení nebo narovnání konfliktu, pokud k tomu v průběhu mediace vznikne neodstranitelný důvod a mediátor stranám návrh na ukončení mediace včetně odůvodnění předem sdělí. V takovém případě je mediátor oprávněn mediaci ukončit, pokud s tím vysloví písemný souhlas alespoň jedna strana.

5.6. Mediátor je oprávněn kdykoliv mediaci jednostranně ukončit, pokud

- a) některá ze stran konfliktu nesložila sjednanou zálohu;
- b) se zřetelem na jeho poměr k věci, ke stranám konfliktu nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti;
- c) je podle jeho uvážení narušena nezbytná důvěra mezi ním a některou ze stran;
- d) má důvodné podezření, že mediace má sloužit k dosažení nezákonného nebo protiprávního cíle;
- e) má důvodné obavy, že některá ze stran i přes jeho předchozí upozornění nejedná v rámci mediace smysluplně nebo efektivně;
- f) má důvodné pochyby, že je schopen mediaci s vynaložením veškeré odborné péče řádně řídit a vést;
- g) se důvodně domnívá, že mediace i s vynaložením jeho odborné péče probíhá na úkor některé ze stran;
- h) mediací může vzniknout jemu, stranám nebo jakékoliv třetí straně nezanedbatelná škoda
- i) se strany s mediátorem nesešly déle než 1 rok.

Ukončení mediace sdělí mediátor stranám doručením písemného oznámení, ve kterém uvede konkrétní důvod ukončení podle tohoto odstavce.

5.7. Mediátor prohlašuje, že kromě odměny, na kterou mu vznikne nárok podle této smlouvy, nemá žádný osobní ani finanční prospěch z výsledku nebo způsobu vyřešení konfliktu.

5.8. Práva a povinnosti mediátora, které nejsou uvedeny v této smlouvě, se řídí příslušnými právními předpisy a Etickým kodexem mediátora, jehož kopie je k nahlédnutí v jeho sídle případně na internetových stránkách [www.seznammediatoru.cz] nebo [www.cak.cz].

6. DŮVĚRNOST INFORMACÍ

6.1. Účastníci se dohodli, že veškeré informace sdělené nebo zpřístupněné v průběhu mediace, nebo v přímé souvislosti s ní, se považují za důvěrné (dále jen „informace“).

6.2. Účastníci zavazují, že zajistí důvěrnost informací poskytnutých ostatními účastníky tak, že takové obdržené informace ani jejich část nezveřejní, nepředají nebo nepřístupní třetím osobám, ani neumožní třetím osobám získat takové informace jiným způsobem, a že využijí předané informace, či jejich část, pouze a jen za účelem jednání v rámci mediace.

6.3. Závazek zachování důvěrnosti informací trvá po celou dobu existence příslušné informace.

6.4. Povinnost ochrany důvěrnosti informací stanovená v tomto článku se neuplatní, pokud předaná informace byla zveřejněna a k takovému zveřejnění nedošlo v

důsledku porušení povinnosti sjednané v této smlouvě, nebo pokud informace byla poskytnuta třetí osobě s předchozím písemným souhlasem toho účastníka, který ji poskytl.

7. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

7.1. Tato smlouva se řídí zákony České republiky, zejména zákonem č. .../2012 Sb., o mediaci v platném znění.

7.2. Změny nebo doplnění této smlouvy vyžadují formu písemného dodatku podepsaného všemi účastníky. To samé platí i pro vzdání se písemné formy.

7.3. V případě, že je nebo se stane některé z ustanovení této smlouvy neplatné, neúčinné nebo nevykonatelné, nebude tím dotčena platnost, účinnost a vykonatelnost ostatních smluvních ujednání. Smluvní strany jsou si povinny poskytnout vzájemnou součinnost pro to, aby neplatné, neúčinné nebo nevykonatelné ustanovení bylo nahrazeno takovým ustanovením platným, účinným a vykonatelným, které v nejvyšší možné míře zachovává ekonomický účel zamýšlený neplatným, neúčinným nebo nevykonatelným ustanovením. To samé platí i pro případ smluvní mezery.

7.4. Tato smlouva nabývá platnosti a účinnosti jejím podpisem posledním z účastníků a uzavírá se na dobu neurčitou.

7.5. Tato smlouva je vyhotovena ve třech stejnopisech, z nichž každý z účastníků obdrží po jednom podepsaném vyhotovení.

7.6. Účastníci si tuto smlouvu přečetli a porozuměli jejímu obsahu, na důkaz čehož níže připojují své vlastnoruční podpisy.

V [***] dne [***]

.....
[strana A]

.....
[strana B]

.....
[zapsaný mediátor]

Zdroj: *Smlouva o mediaci.* [online]. Dostupné z:
<http://www.seznammediatoru.cz/text/mediatori>